

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik XIII. V Ljubljani, januarija 1896. *1. zvezek.*

Praznik obrezovanja Gospodovega ali novo leto.

I. Vrednost in uporaba časa.

Glejte, bratje, kako bi varno hodili,
ne kakor nespametni, ampak kakor
pametni; odkupljajte čas, ker so dnevi
hudi! Ef. 5, 15. 16.

Leto, katero se je nocoj o polnoči pogreznilo v neizmerno večnost, ostane sedanjemu slovenskemu rodu v živem spominu vse dni njegovega življenja in še v poznih rodovih bo zmiraj na slabem glasu leto 1895. »Tega strahu ne bomo nikoli pozabili«, tako ste vi sami prerokovali velikonočni ponedeljek lanskega leta. Izmed vsega hudega, kar je prineslo lansko leto, bodisi dolgotrajno zimo ali poletno sušo, jesensko povodenj ali tu pa tam nalezljive bolezni, izmed vsega tega hudega, pravim, najhujši je bil grozni potres. Potres — že sam na sebi strahu polna beseda — prestrašil nas je ob najlepših praznikih, potres, ki je nekaterim tisti trenutek porušil telo, nekaterim pa shujšal bolezen za smrt in zopet drugim omajal trdno zdravje; potres, pravim, ta je in ostane groznega spomina za naše kraje. Pa je tudi silno resnega opomina. Koliko žalosti, koliko kesanja pa tudi trdnih sklepov je provzročil tiste prve trenutke, prvo noč, prvi dan! Zakaj vtis prvega hipa je bil ta, da je napočil »sodnji dan«. In danes! Kje so tisti dobri sklepi, kam je prešlo vse poboljšanje? Takrat so molili taki ljudje rožni venec in kesanje glasno, kateri poprej še na tihem niso hoteli spolnovati teh krščanskih dolžnostij. Tistikrat so strahu jecljali in molili kesanje na glas taki, ki ga sicer še znali niso. Odkod taka nenadna sprememba, odkod taka skoraj čudežna prikazen pri teh

ljudeh? Misel na žugajočo smrt, misel na konec vsega posvetnega, misel na izgubo vsega pozemeljskega, strah pred sodbo Najvišjega, to jih je, zlasti še mlačne kristijane in verske vnemarneže, vznemirjalo najbolj. Pa vprašal bi vse tiste in take malo verne (Mat. 8, 26.): Ali nismo mi vsak trenutek v božjih rokah? Ali nas ne more Vsemogočni vsak trenutek poklicati s tega sveta na sodbo? Kristijan! Ali se mar ne more že v tem letu, ki smo je danes po milosti božji nastopili, zgoditi, da se poreče o tebi ali o meni po besedah današnjega evangelija: Ko je bilo toliko in toliko let dopolnjenih, poklical ga je Bog s tega sveta.

Vsak dan se staramo, ne da bi čutili, in vsak dan smo bližje groba. Zato sveti očetje tako malo cenijo človeško življenje. Pravijo, da je podobno listu na drevesu, ki ga slana popari, da odpade; imenujejo je dim, ki se v zraku razkadi; primerjajo je megli, ki jo brž prežene gorko solnce. Prazno je torej voščiti si danes mnogo, mnogo let, dolgo življenje. Jaz vam ne voščim tega, voščim vam pa: dobro življenje.

•Dobro življenje! kako naj to umemo?« me vprašate. Dobro življenje je pobožno, čednostno, krščansko življenje. In tako bodete živeli, če bodete visoko cenili čas svojega življenja, vse dneve, vse ure, vse minute, kar vam jih dá dobrotljivi Bog, da se spokorite, da si povečate zasluge, da povzdignete slavo Božjo, da rešite svojo dušo. Najdražji zaklad na svetu je čas, ker si s tem moremo pridobiti večno bogastvo. Torej nam kliče apostol: *Glejte, bratje, kako bi varno hodili, ne, kakor nespametni, ampak kakor pametni, odkupljajte čas, ker so dnevi hudi.*

Včeraj smo končali stari čas, staro leto, »hude dneve«, danes smo začeli z novim časom, novim letom. Vsled tega sem si namenil govoriti vam danes o vrednosti in uporabi časa. Rečem torej: a) čas visoko cenite, b) čas prav uporabljajte, c) izgubo časa popravljajte!

Začnem v imenu njega, ki mu je bilo danes dano ime Jezus.

Nebeški prebivalci so bili s sv. Matildo tako domači, da so se ji večkrat vidno prikazovali. Nekikrat so ji rekli: Ko bi ljudje poznali vrednost časa ter vedeli, koliko si morejo en sam dan, prav obrnen, zaslug nabrati, hiteli bi préej, ko se zbudé, na delo za Boga, in ne ušel bi jim noben trenutek.

I. torej rečem: Čas visoko cenite!

Starega modrijana Talesa iz Mileta so vprašali, kaj je na svetu najmodrejšega. Odgovoril je: »Čas.« Zakaj? »Zato, ker vse

uči, vse znajde in vse najde.« Čas je torej tako dragocen kot zlato, tako dragocen kot žlahtni kameni, tako dragocen kot umetelnosti in vednosti, da, tako dragocen, da dražjega ničesar ni pod milim nebom. In ker je naš poslednji cilj in konec Bog sam, zato je, smel bi reči, čas vreden Boga samega. Vse drugo in celó sam Bog se najde in dobi s pomočjo časa. Ne upal bi se tako govoriti, ko bi ne ponavljal tega za sv. Brnardinom, ki je rekel: »Čas je toliko vreden kot Bog.«

Nate še drug dokaz za dragocenost časa! Pomislimo, koliko škode so že napravili na svetu: ogenj, voda, zrak, gruda ali zemlja. Bere se, da je ogenj pokončal cele vasi, velika mesta, razprostrane gozde. Tako hudo, kakor ogenj, gospodari tudi voda. Velikanske barke razbije in zakrije s svojimi valovi, trga bregove, podira mostove, preplavlja cele pokrajine. In visoko gori v zraku, kaj se vse ne spočne? Grom, blisk in strela, viharji in vrtinci, toča in ploha. Koliko škode zopet vse to napravi po širni zemlji! Kolik strah provzroči slednjič gruda, zemlja sama, če se začne pogrezovati, udirati ali če zabobni med hipnim potresom! Razrušijo se oboki in zidovi veličastne palače, krasne cerkve, visoki stolpje, čegar priča smo mi sami. Zares ogromna je škoda provzročena po teh štirih močeh, znaša na milijone in milijone. Velikonočni potres je naredil na Kranjskem in Štajerskem škode cenjene na kakih deset milijonov gold. Vendar je tudi resnično, da človek večinoma kolikor mogoče popravi. Če pogori hiša, postavi se navadno druga, če se potopi ladija, naredé drugo, če toča pobije, preorje in poseje se njiva na novo, če potres kaj poškoduje, popravi se, kar se dá, n. pr. cerkve v Ljubljani in okolici ali druge stavbe po Kranjskem so se deloma že popravile. Tista škoda je pač največja, ki se ne dá več popraviti. In katera je tista škoda? Tista škoda je izguba časa, pravi modri Seneka. Nihče ti ne porrne let, nihče dnij izgubljenih.

Pojdi, kristijan, na breg kakega potoka, opazuj, kako urno se podi valček za valčkom, in povej, koliko je od vse te vode tvoje? Nič več, kot toliko, kar je zajmeš; kar je je odteklo, ni tvoja, in kar je šele priteče, celó ni tvoja. Glej, taka je s časom! Koliko ga je od pretečenih trenutkov tvojega, ali koliko od prihodnjih? Nič od tega, samo sedANJI trenutek je tvoj, torej ga prav porabi v svoj prid. In o tem v drugem delu.

II. Kako prav porabiš dragi čas? Odgovor: S tem, da vse dni, vse ure in vse minute obrneš v božjo čast in svoji duši v zveličanje.

Na mitnicah ob cestah in mostovih čakajo ljudje, ki ne pusté nobene vprežene ali tudi nevprežene živine dalje, če se jim ne izplača prej mitnina. Tako tudi ti, kristijan, če si skrben za svojo dušo, ne pusti nobene minute mimo sebe, ne da bi ti dala kaj dobička za večnost.

Sveta Frančiška Šantalska ni bila nikdar brez dela in med delom se je vedno pogovarjala z Bogom. Nekdo ji svetuje, naj se odpočije, a ona mu odgovori, da bi se ji zdela tatvina, ko bi le jedno minuto izpustila neporabljeno, ker vse so Božje, vse za njeno dušo.

Bral sem o nekem možu, da je vselej vzdihnil, kolikorkrat je slišal uro biti. Vprašan, zakaj tako dela, odgovoril je, da zato, ker bo moral od vsake ure in vsake minute dati Bogu odgovor.

Kako pa bo s teboj, kristijan, ko boš tožen, ne zaradi par minut, ampak da so ti ušli celi meseci, cela leta? *Poklical je zoper mene čas, s temi besedami nas straši žalostna pesem Jeremije preroka (1, 15.). In koliko mine časa, ne rečem, z delom in stanovskimi opravili, ampak s praznimi in pregrešnimi pogovori, s hudobnimi dejanji! Sveti Brnard že toži rekoč: Nič ni dražjega, kot čas, in nič se dandanes menj ne ceni, kot čas.*

Vojvoda Albanski je bil v vojski med Karlom V. in nemškimi knezi vjet. Ko ga francoski kralj vpraša, če je res, da se je med bojem pokazalo dvojno solnce na nebu, odgovori vojvoda, da je bil tako v boj zapleten, da mu ni bilo mogoče ozirati se proti nebu. Taki so premnogi kristijani. V posvetne reči, v svoj dobiček, v svetno veselje so tako vtopljeni, da oči in duha prav redko kedaj povzdignejo proti nebesom. To so tisti, katere je tako dobro označil sv. Pavel pišoč Filipljanom (3, 18, 19.): *Veliko jih živi, o katerih sem vam že večkrat rekel, sedaj pa tudi jokaje rečem, da so sovražniki križa Kristusovega; katerih konec je poguba, katerih Bog je trebuh, in hvala v njih sramoti, kateri pozemeljsko ljubijo.*

Pa bi kdo rekel: mi ne služimo vedno svetu, mesu in satanu, ampak, kadar čas to zahteva, tudi Bogu. Pa mladi smo še, v starosti se bomo pokorili. — Kaj praviš, kristijan? Ti hočeš torej čas svojega življenja razdeliti med Boga in med satana! Ti si gotovo poslušal hudobnega duha, ki je po besedah sv. Gregorija Nac. govoril tako-le: Daj meni sedanji čas, prihodnjega Bogu; daj meni cvetke mladosti, Bogu sivo starost! Kako moreš ti, ki se imenuješ kristijana, satanu darovati spomlad, Bogu zimo, satanu jedro, Bogu lupino, satanu vino, Bogu drožje? Ali res ugasuje že

zadnja iskrica ljubezni božje v tvojem srcu? Ti si tisti nespametni, o katerem govori sv. Pavel v listu do Efežanov. Boj se, da Bog tvoje prepozne pokore ne bo hotel sprejeti!

III. Čas je treba visoko ceniti, čas je treba prav uporabljati, a to še ni vse! Treba jo izgubo časa tudi popravljati.

Sv. Pavel ne pravi samo: *Glejte, bratje, kako bi varno hodili, ne kakor nespametni, ampak kakor pametni*, temveč pristavlja še daljni opomin: *odkupljajte čas, ker so dnevi hudi!* Kaj pomeni to?

V prvih bukvah Mojzesovih sta 4. in 5. poglavje posebno znameniti za nas. V 4. poglavju so naštetih razni rodovi človeški, ne da bi bilo pristavljeno število let, kolikor časa so živeli. Bere se: *Henoh pa je rodil Irada, in Irad je rodil Maviaela, in Maviael je rodil Matusaela, in Matusael je rodil Lameha* itd. V 5. poglavju pa niso zapisani samo rodovi in imena, ampak tudi število let in starost. Tam izvemo, da je Adam živel 930 let, Set 912 let, Enos 905 let, Kajnan 910 let itd. Zakaj pri onih ni pristavljenih let? Ali slučajno? Gotovo ne, ker pero Mojzesovo, ki je to popisoval, vodil je sv. Duh. To skrivnost je razjasnil sv. Avgustin rekoč, da tisti, ki so naštetih v 4. poglavju, so potomci Kajnovi, v 5. poglavju naštetih pa vnuki Setovi; to je, prvi so podoba grešnikov, drugi podoba pravičnih. Sv. pismo hoče torej naznaniti, da leta, minula v grehih, niso niti vredna, da bi jih šteli med leta človeškega življenja. Samo tista leta se štejejo torej med prava leta, ki smo jih preživeli pobožno, krepostno, spokorno, s kratka v službi božji.

Sv. Barlaama, sedemdeset let starega, vpraša knez Jozafat, koliko je star? Odgovori mu: »Petinštirideset let«; zakaj prejšnjih let, ko je živel med svetom, noče poštovati.

Torej, kaj se pravi odkupljajte čas? Ali moremo prejšnje dneve poklicati nazaj? Nikakor ne. Sv. Bernard pravi, da izgubljeni čas moremo popravljati s tem, če sedanji in prihodnji čas rabimo prav. In sv. Hijeronim piše, da se more odkupljati čas s tem, da si človek toliko bolj prizadeva za dobra dela, kolikor bolj je bil poprej zapleten v slaba dela. Sv. Avgustin pristavlja, da si čas odkupljaš, če ga uporabljaš za večno zveličanje, ko bi imel pri tem tudi izgubiti kaj časnega.

Šestdesetleten vojak je ležal v bolnišnici v mestu Antwerpen-u. Peklo ga je pri srcu, da je toliko dnij šlo praznih in v grehih mimo njega. Skušal je to popraviti tako, da je v dveh letih zmolil toliko rožnih vencev, kolikor bi jih bil mogel v šestdesetih letih, ko bi bil molil vsak dan po jednega.

Zate, misliš si, kristijan, bila bi taka pokora pretežavna: ves čas Bogu posvetiti in še izgubo časa popravljati! Nikar ne misli, da je to preveč! Popeljem te v grozno šolo. In kam? Poglej kraj neizrečenih muk, peklensko brezno. Vprašaj tam katerega Luciferjevih sodrugov o tej zadevi. »Čuj, nesrečni duh, ki boš izgubo nebes v žveplenem ognju objokoval vekomaj, povej, koliko bi hotel dati za en sam trenutek časa, da bi z božjim dopuščanjem mogel delati pokoro ter izgubljeno lepoto nazaj dobiti? Dragi moji! Predno dobite odgovor, povzdignite svoje oči proti nebeški domovini, da izveste, koliko so nebeščani prestali za to večno slavo. Kdo se ne čudi? Sv. apostoli so hodili po svetu lačni, žejni, spoteni, ozebli, preganjani, tepeni. Sv. mučenci so pretrpeli natezavnice, ječe, meče, sulice, divje zveri, žreblje, vrvi, grmade. Sv. spoznavalci so skozi več let v hudih postih, oestro oblečeni, noč in dan se zatajevale služili Bogu. Svete device so, nezmenivši se za vse posvetne upe, šle radovoljno v samoto čuvati lilijo nedolžnosti. Vse to in še več so storili svetniki za nebesa. In sedaj poslušajte odgovor satanov. On pravi: Ko bi mi Bog dal po sodnem dnevu en sam trenutek časa, da si zaslužim nebesa, hotel bi več storiti za Boga in več trpeti za nebesa, kot so vsi svetniki storili in pretrpeli! Tako nam je njegov odgovor zapisal neki pobožni pisavec.

Kaj praviš na to, kristijan moj? Ali ti je še pretežavno čas odkupljati? Če hočeš, pojdi skozi vse vrste zavrženih duhov, in na isto vprašanje ti bodo vsi odgovorili jednoglasno, da bi za en sam trenutek časa prav radi dali vse zemeljske zaklade. Tako nam namesto njih spričuje sv. Antonin.

Ljubi kristijan! Danes, novega leta dan, nasvetujem ti v sklepu to-le: Vsak dan, ko se zjutraj zbudiš in vstaneš, misli si, da se ti je prikazal angelj Božji ter naznanil, da je to tvoj zadnji dan, bodisi vsled nagle smrti, kakor se premnogokrat pripeti, ali vsled potresa, ali po strelji, ali na kak drug nenavaden način. Oj, kako zbrano in pobožno boš uporabil vse minute tistega dne v svoje zveličanje! In zares se utegne to zgoditi in se bode tudi zgodilo, ko se poreče: Ta dan je zadnji za tega človeka. Torej že sedaj ubogaj častitljivega Bedo, ki pravi: »Vsak dan ti bodi kot zadnji dan in po tem živi!« Amen. Valentin Bernik.

2. Homiletičen nagovor o prazniškem evangeliju.

Glejte, čujte in molite, ker ne veste,
kedar je čas. Mark. 13, 33.

Kadar pride popotnik do senčnega počivališča, sede in misli, koliko časa že hodi, in koliko bi moral še hoditi, da dospe na svoj ljubi dom. Tudi mi smo popotniki na zemlji, ki *nimamo tu obstoječega mesta, temveč iščemo prihodnjega* (Hebr. 13.). Začetek našega popotovanja je dan našega rojstva, konec ura naše smrti, prvi dan novega leta pa je počivališče, katero nas opominja, da v duhu sedemo in pomislimo, koliko pota smo že storili in koliko ga imamo še preiti, da pridemo do groba. Ako pogledamo na pot, katerega smo že prešli, moramo reči, da vse mine. Veselje, katero smo uživali, žalost, ki smo jo trpeli, vse je minulo; veliko naših znancev nas je zapustilo in šlo v večnost. Ako pogledamo na pot, katerega imamo še preiti, moramo spoznati, da je število naših ur pri Bogu ter je nam neznano, kedar da pojdemo v večnost na svoj pravi dom. Kdor se te resnice spominja, želi si, da bi umrl takrat, kadar bo najbolj pripravljen. Če pa hočeš, da te bo smrt našla pripravljenega, ne pozabi nikdar besed, ki jih je ravno iz tega namena Gospod Jezus govoril rekoč: *Glejte, čujte in molite, ker ne veste, kedar je čas*. Na srečni večnosti je pa vse ležeče, zato nas Kristus nanjo opozarja.

Kako vas tudi današnji evangelij opominja, da *čujete in molite, ker ne veste, kedar je čas*, razložil vam bom sedaj. Začnem v imenu Jezusovem.

Današnji evangelij je zelo kratek; najkrajši je med vsemi celega leta, obsega samo 21. vrsto iz drugega poglavja sv. Lukeža. Dasi je najkrajši, vendar-le je poln naukov, ako ga bolj natanjko premislimo. Kajti opomni nas treh tehtnih in podučljivih resnic: namreč osmega dne Jezusovega življenja, njegovega obrezovanja, in slednjič njegovega presvetega imena.

1. Današnji kratki evangelij nas opomni prvič: osmega dne življenja Odrešenikovega. *Ko je bilo osem dni dopolnjenih* — piše sv. Lukež.

Teh osem dni življenja Odrešenikovega, ki jih je bilo v dan njegovega obrezovanja dopolnjenih, je nekaka podoba tistih dni našega življenja, ki bodo v dan naše smrti do-

polnjeni. Nekaj teh dni nam je že preteklo, nekaj pa jih šele pride. Včeraj smo končali staro in danes začnemo novo leto. Staro leto — poprejšnjih, ki si jih doživel, ne vzamem v misel, — je imelo 365 dni. Povej mi, ali smeš reči, da si vse te dni dopolnil po božji volji in po svoji dolžnosti? Ali smeš reči, da si si prizadeval vsacega teh dni obračati tako v božjo čast in svoje zveličanje, da od vsacega lahko pokažeš saj jedno Bogu dopadljivo in sebi zaslužno delo? Ali nisi morda živel celó tako, da so eni dnevi preteklega leta prazni dobrih, a polni hudobnih dejanj? Glej, tvoj Odrešenik je preživel vse dni svojega življenja, ki so pretekli od njegovega rojstva pa do njegove smrti tako, da je mogel reči: *Dopolnjeno je!* kar se pravi: Vse, vselej, z veseljem in natanjko sem storil, karkoli si mi ti, Oče nebeški, zapovedal. Kristijan moj! ko bi te bil Bog jeden dan preteklega leta, ko bi te danes pred se poklical in ti rekel: Daj odgovor od svojega življenja! ali si tudi ti vse, vselej, z veseljem in natanjko dopolnil, da bi si upal reči: *dopolnjeno je!* Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo! In če ti vest pravi, da bi si ne upal tega trditi, glej, kako prizanašljiv in usmiljen ti je Bog, ko te pusti živeti, ko ti dá dočakati novo leto in ti tako ponuja priložnost popraviti, kar je bilo doslej napačnega, dohiteti, kar si zamudil, in več storiti za nebesa, kakor pa dosihmal. Božja prizanašljivost te opominja, da si nabiraš dobrih del, dokler je še čas, ker v sklepu božjem so že dnevi dopolnjeni, ko bo prerezana nit tvojega življenja. Zatorej skleni danes z novim letom tudi začeti novo življenje ter vse dopolniti, kar ti Bog zapoveduje, tem bolj, ker ne veš, ali boš še katerega dočakal, ali ne.

2. Današnji evangelij nas drugič opomni obrezovanja našega Gospoda Odrešenika. *Ko je bilo osem dni dopolnjenih, je bil otrok obrezan* — pravi sv. Lukež.

Bog sam je bil Abrahamu zapovedal fantiče osem dni stare obrezovati. *To je moja zaveza, katero ohranite med menoj in med seboj in med tvojim zarodom za teboj. Vsakteri zmed vas, ki je možkega spola, bodi obrezan.* (I. Mojz. 17, 10.) Obreza je bila tedaj vnanje znamenje, po katerem so se Judje ločili kakor izvoljeno ljudstvo od drugih narodov.

Jezus je bil Bog in človek skupaj; kakor Bog je bil z Očetom vred dal to postavo, tedaj ni bil nanjo navezan; spolnil pa jo je vendar nam v zgled in podučenje, da bodimo tudi mi v vsi ponižnosti pokorni zapovedim božjim. Jezus se je podvrgel prostovoljno obrezovanju, da bi nas njega rešil, in da bi nam ne bilo treba se

dati obrezovati. Zakaj za nas je on postavil zakrament sv. krsta, katerega je veliko lažje prejeti. Pri njem postanemo udje svete katoliške cerkve, kakor so postali judje po obrezovanju udje izvoljenega ljudstva.

Praznik obrezovanja našega Gospoda Odrešenika nas tedaj spominja dne našega krsta in obljub storjenih pri njem. Ako premislimo, kdo smo bili pred krstom in kdo smo po krstu, bomo radi sv. Duha s ponižnim srcem zahvalili, da nas je, ne po našem zasluženju, nego po svoji milosti očistil gnjusobe izvirnega greha in obdal z lepoto posvečujoče milosti Božje; da nas je brez našega zasluženja prerodil iz otrok jeze božje v otroke ljubezni Božje. Če pa te dobrote premišljuješ, vsiljuje se ti samo od sebe vprašanje: Ali si doslej tako živel, da smeš reči, da si si prizadeval teh dobrot se skazati vrednega? Ali nisi morda kljub svoji obljubi služil satanu, kateremu si se bil slovesno odpovedal? Kaj ti bo danes odgovorila vest?

Morda je že veliko slabih prirastkov pognalo, grdih navad se vdomačilo pri tebi, katere moraš obrezati. Ravno današnji praznik mnogotere opominja na njih duhovno obrezovanje. Kaj pa je duhovno obrezovanje? Duhovno obrezovati se pravi: počutke krotiti in zatirati hudo poželenje svojega srca. Počutki so vrata, skozi katera pride greh v dušo in napravi mnogo škode. Zato jih mora kristijan brzdati, ako se hoče ohraniti v milosti božji in se ne izneveriti svoji krstni obljubi. Obreži torej svoje oči, da ne bodo gledale pregrešnih rečij, kajti skozi oči pride neštevilnokrat smrt v dušo. Obreži svoja ušesa, da ne bodo poslušala nesramnih pogovorov in družega pohujšanja. Obreži svoja usta, da ne bodo nikdar govorila zoper čast božjo, da ne bodo preklinjala, delala zdražb in prepirov, kradla bližnjemu dobrega imena. K temu te opominja sv. pismo z besedami: *Kdor hoče svoje življenje ljubiti in imeti dobre dneve, naj varuje svoj jezik pred hudim in svoje ustnice, da ne bodo goljufivega govorile.* (I. Pet. 3, 10.) Obreži svoje srce, kajti ono je prav za prav sedež in korenina tvojega delovanja. *Od znotraj*, pravi Jezus pri sv. Marku (7, 21.), *iz človekovega srca izvirajo hude misli, prešestva, nečistovanja, uboji, tatvine, lakomnosti, hudobije, goljufije, hudobno oko, kletev, napuh, nespamet.*

To duhovno obrezovanje ti sveto pismo zapoveduje prav resnobno, ko pravi: *Ako te pohujša tvoja roka, noga, odsekaj jo; tvoje oko, uho . . .* (Mark 9, 42.) Telesno obrezovanje je bilo

združeno z bolečinami, tudi dušo obrezovati boli in se zdi človeku težko. A ne ustraši se; če hočeš to začeti, zateci se k njemu, ki je danes prvikrat pri obrezovanju zate svojo kri prelival, on ti bo pomagal s svojo milostjo, ker je mogočen, na kar nas tretjič opomni sv. evangelij.

3. Današnji evangelij nas slednjič tudi spominja presvetega imena našega Gospoda Odrešenika. *Ko je bilo osem dnij dopolnjenih, da je bil otrok obrezan — piše sveti Lukež — mu je bilo dano ime Jezus, katero je bilo imenovano od angelja, preden je bil spočet v materinem telesu.*

Bog sam je dal svojemu Sinu to častitljivo ime, ker ga je zaukazal Devici Mariji in sv. Jožefu po angelju Gabrijelu tako imenovati (Mat. 1, 21; Luk. 1, 31.). Imejmo torej spoštovanje do tega sv. imena, častimo je, izgovarjajmo je z živo vero, s trdnim zaupanjem, z veliko ponižnostjo in pobožnostjo, tembolj, ker ima veliko moč in sladkost in je za nas neizmerne cene. To ime nas obvaruje, da nas peklenski sovražnik ne more napasti in nam škodovati, kakor je Jezus sam obljubil (Mark. 16, 17). To ime ozdravi telesne bolečine in težave, kakor so apostoli pokazali, kajti v tem imenu so delali čudeže, dajali slepim pogled, mutastim govor, gluhim posluh, hromim hojo, mrtvim zopet življenje. To ime je pomoč v vseh dušnih potrebah, v skušnjavah, malodušnosti in žalosti. »Kdor ne more obuditi čez svoje grehe prave, resnične žalosti, naj se spomni na sladkega, krotkega in trpečega Jezusa, naj kliče goreče in zaupljivo njegovo sv. ime. zares, njegovo srce bo ginjeno in zboljšano« — pravi sv. Lovrenc Justinijan.

To ime nam daje moč v skušnjavah peklenskega sovražnika. To ime nam zagotovi božjo pomoč in blagoslov v vseh dušnih in telesnih potrebah, kar Jezus sam zagotavlja: *Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal* (Jan. 14.).

Torej je zelo koristno in potrebno v pomoč klicati sladko ime Jezusovo v vseh dušnih in telesnih nevarnostih, pri hudih mislih, v skušnjavah, posebno proti sveti čistosti, ali kadar je človek tako nesrečen, da je dovolil v greh, ker to ime je tisto olje, ki nas razsvetli, redi in ozdravi. (Vis. pes. 1, 2.)

Da, kliči ga v vseh stiskah z zaupanjem in on, kateri je danes to ime prejel, ti bo pomagal. Prepričal se boš, da je Jezus v resnici Odrešenik in Zveličar, kar pomeni to ime.

Tako nas opominja tudi današnji evangelij, da ne pozabimo besedij, ki jih je prav Jezus govoril, rekoč: *Glejte, čujte in molite, ker ne veste, kedaj je čas.* — Glejte! kakor so potekli dnevi od rojstva pa do obrezovanja Jezusu Kristusu, tako bodo potekli tudi vam dnevi, ki so vam odločeni od zibeli do groba. Čujte nad sabo, čujte nad svojimi počutki, ki vas tolikrat vabijo v greh, da ne prelomite pri svetem krstu storjene obljube, temveč zvesto služite Bogu. Poslušajte glas, ki vas vabi k duhovnemu obrezovanju, ako ste grešili in da ne bi grešili, vas vabi h krotanju in zatajevanju. *Molite* k njemu, čegar praznik se danes obhaja, da vaše prizadevanje ne bo zastoj, molite, da v skušnjavo ne padete, in te, ki pridejo na vas, srečno premagate s pomočjo njegovega sv. imena. *Ker ne veste, kedaj je čas*, kedaj poreče Bog: *Daj odgovor od svojega hiševanja!* bodite pripravljeni.

Take resnice nam poklada na srce današnji evangelij. Storimo torej sklep, da si bomo prizadevali tudi živeti po tem opominjevanju. Tedaj bomo leto v Jezusovem imenu začeli in v tem imenu tudi končali Bogu v čast in sebi v zveličanje. Amen.

A. Žlogar.

Nedelja po novem letu.

I. Pokorščina.

Angelj Gospodov se je Jožefu v spanju prikazal, rekoč: Vstani in vzemi Dete . . . In je vstal in vzel Dete . . .
Mat. 1, 19—21.

Sv. Tomaž Akvinski je bral некоč svojim soredovnikom pri obedu. Med berilom je prišla na vrsto tudi neka manj znana, tuja beseda. Sv. Tomaž jo izreče popolnoma pravilno. Ali hitro mu seže v berilo njegov prednik in popravi, češ, tako se to bere in ne tako, kakor si bral ti. Sveti Tomaž hitro bere še jedenkrat — seveda napačno. Po kosilu so mu očitali nekateri redovniki, da ni prav storil, ker je tako bral. »Saj si vendar desetkrat bolj učen, kot prednik; zakaj si ga ubogal?« Sv. Tomaž jim pa odgovori mirno: »Pokorščina je več vredna kot vsa učenost.«

To resnico, katero je izrekel veliki učenjak, potrdil je dejansko tudi sv. Jožef. In prav lahko trdimo, da je Bog dobro moral poznati pokorščino sv. Jožefa, in da je bila prav ta velik vzrok, da mu je zaupal božje Dete in njegovo Mater. Vedel je, da bo moral biti varuh teh dveh najsvetejših oseb pokoren vsakemu migljeju

božje volje. In če je pokorščina dvignila tako visoko sv. Jožefa, da je Bogu samemu smel ukazovati, da je njemu, ki daje rasti žitu in živežu, smel rezati kruh — potem mora biti prava krščanska pokorščina zelo lepa in Bogu silno prijetna čednost. Zato bomo danes premišljevali: a) kaka in koliko vredna čednost je pokorščina; b) kako moramo biti tudi mi pokorni po zgledu sv. Jožefa.

Sv. Jožef, mogočni priprošnjik, pa naj nam izprosi blagoslova, da ne bo današnje premišljevanje brez sadu.

I. Sv. pismo nam pripoveduje, da je naročal Samuel Savlu: »Tako govori Gospod vojskinih trum: Premišljeval sem, kaj je Amalek storil Izraelu, ko je šel iz Egipta. Torej pojdi in pobij Amalečane, nič njihovega blaga pa ne jemlji za se!« Savel tedaj ljudstvo skliče in pobije Amalečane. Ali Gospoda ni poslušal, ampak si je pridržal najlepše črede. Samuel gre Savlu, ko se vrača z vojske, naproti ter mu ves nejevoljen pravi: »Kaj pomeni beketanje čred, ki šumi v mojih ušesih?« Savel se izgovarja, da je prizanesel najboljšim ovcam in govedi, da daruje Bogu. Toda Samuel mu odgovori: »Ali mar hoče Bog žgavnih in klavnih darov in ne veliko bolj, da se posluša njegov glas? Pokorščina je boljša kakor darovi!«

Sv. Gregor hvali Samuela, ko razlaga te svetopisemske besede: Prava je beseda Samuelova, da je pokorščina boljša, kakor darovi. Zakaj pri žgavnih in klavnih darovih se kolje in muči tuje meso — juncev in ovac — pokorščina pa muči in zakolje lastno voljo v dar. Zakaj? Da to umemo, razločimo, kaj je greh in kaj je dobro delo. — Človek greši tedaj, kadar zavrže Boga in prezira njegove zapovedi ter se poprime in oklene popolnoma minljive, posvetne stvari. Dobro delo pa storitisti, ki zavrže stvarjenje reči in hrepeni po Bogu ter stvari rabi in ljubi le toliko, kolikor mu koristijo in pomagajo, da doseže svoj namen — večno zveličanje — večno uživanje Boga. In dobro delo je toliko več vredno, kolikor dragocenejša je stvar, katero človek prezira zato, da je Bogu všeč, da se mu vedno bolj približuje.

Vsak človek pa ima trojno premoženje na svetu. Najmanj trdno in stanovitno in zato prav za prav najmanj vredno je bogastvo, premoženje v blagu, denarju, v posestvih. To človek najložje zgubi in pridobi, in dasi ga kdo nima, vendar je lahko bogat drugače — na telesu ali na duši. Zato je druga vrsta človeškega premoženja že mnogo več vredna kot prva — namreč telesne vrline: zdravje, lepi, krepki udje, sposobni za delo.

Kaj koristijo milijoni bogatinu, če pa leži bolan na postelji? Vsakemu zdravemu beraču je odprt celi svet, bolan bogatin pa mora biti zadovoljen s prostorčkom, ki je komaj velik jeden štirjaški seženj — z bolniško posteljo. — Toda največ je vredna dušna last, duhovna zmožnost — razum in prosta volja; in med tema dvema je prosta volja, ki dela človeka najbolj Bogu podobnega — najbogatejšega. Tudi živali imajo neko pamet, ali proste volje nimajo. Poželenje in nagon jih ženeta za uživanjem. Žival se nikoli ne vpraša: ali smeš ali ne, ali je tvoje ali ne, ali se boš premagal ali ne. In prav zaradi tega, ker je volja največje človekovo bogastvo, ker je prosta volja gospodinja vsemu drugemu posestvu, zato je darovanje proste volje največji, najdražji, zato Bogu najprijetnejši dar. In kaj je darovanje proste volje? Gotovo nič drugega ne kot prava krščanska pokorščina. Naj kdo deli neštevilne darove revežem, pa božjih in cerkvenih zapovedij ne spolnuje, ne vé, kaj se pravi: zdrži se ob petkih mesnih jedij, bodi ob nedeljah pri sv. maši, ne prešestvuj — zastonj so vsi darovi; Bogu ne morejo biti prijetni. Naj si kdo izvoli za delež prostovoljno uboštvo, naj se zatajuje, naj se dá sežgati na gromadi — zastonj bo njegovo trpljenje, če noče poznati in priznati sv. cerkve, katero je ustanovil Kristus in nam ukazal, da smo ji pokorni. Le ponižnega, pokornega srca Bog ne zavrže, klavnih darov se pa ne veseli. In naj bi kdo tudi živel v vseh stvareh pošteno in pravično, in naj bi razdelil vse svoje premoženje ubogim, pa bi tega ne storil zato, ker je Bog rekel: *Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe*, ampak le zaradi ljudij, ali iz golega človekoljubja, zastonj bo vsako njegovo delovanje, prejel bo že na tem svetu plačilo.

Tega pa, da je Bogu tako ljuba pokorščina, ni pokazal on nikjer jasneje, kakor z dejanji, katera nam pripoveduje sv. pismo.

Kaj je zahteval Bog od presrečnih prvih starišev? Morda trpljenje, morebiti velike žgavne dari, morda težko zatajevanje? Ne — jedno samo drevo, jeden sad med tisoči in tisoči je izbral Bog, da bi po njem darovala prva dva človeka svojo voljo Bogu, da bi mu bila pokorna. Kako lahka daritev, a vendar daritev tolikega pomena in tolike vrednosti, da je bila od nje odvisna sreča vesoljnega sveta, vsega človeštva in vsega stvarstva. To prvo dejanje božje pravice gledé človeka nam je najjasnejši dokaz, kolike vrednosti da je pokorščina. — In ta dokaz je hotel Bog še pojasniti z drugim Adamom, z drugo Evo. Eva je bila nepokorna

in s tem nakopala gorje celemu svetu; Marija reče: *Glej, dekla sem Gospodova!* Torej taka sem, kot nizka služabnica, ki zataji in mora zatajiti svojo voljo popolnoma in spolnovati jedino le voljo gospodarjevo. To kratko zatajenje lastne volje, ta beseda — dekla — je bila Bogu ljubši dar, kot črede ovac in govedi, — dar, za katerega je Bog dal v Marijino naročje svojega jedinorojenega Sina, po katerem je prišlo zveličanje in sreča vsemu svetu. — In ta Sin, včlovečeni Bog, kako je on, *ki je poznal Očeta*, kakor pravi sam, vedel, da je Bogu neizmerno ljuba pokorščina. Molil je: *Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!* Pokoren je bil do smrti, pravi sv. Pavel, *do smrti na križu*. — In varuh teh dveh, Bogu najljubših oseb, jima ni bil gledé pokorščine v spodtikljej. *Vstani!* veli mu angelj. Jožef vstane in gre v Egipt. Ni se izgovarjal, ni čakal, ni se obotavljal. Vstal je in šel. In zopet pride angelj, ko se je gotovo sv. družina že privadila Egipta in je Jožef imel gotovo dovolj zaslužka, da jo je preredit, in zopet pride taisto božje povelje: *Vstani!* In vstal je in šel in ni vprašal, če imamo kaj za pot ali nič, če bi ne bilo morda bolje tukaj kot tam. Vstal je in šel! To je pokorščina, to je daritev samega sebe Bogu!

II. Predragi v Kristusu! Kako in kolikokrat pa mi darujemo svojo voljo Bogu? Ali tudi tako radi in tako naglo kot sv. Jožef? Ni še dovolj, predragi v Kristusu, da spolnuje kristijan samo površno božje in cerkvene zapovedi, da ne ubija, ne krade, ne prešestuje, da pride vsako nedeljo k sv. maši in jedenkrat v letu k sv. zakramentom. To so zelo majhni darovi. Zakaj, to je skoro vse zapisano v človeški naravi in kdor tako živi, tisti malo več stori kot taki, ki še ne pozna pravega Boga. Da bomo Bogu prijetni, darujmo v malih stvareh svojo voljo Bogu — večkrat v letu, večkrat na dan.

Ko se zjutraj zbudiš in spoznaš, da smeš še nekaj časa poležati, predno ti je iti na delo, kliče ti Gospod: *Vstani!* Vstani, moli jutranjo molitev, posveti dan Bogu, priporoči se angelju varuhu. Ti pa morda raje ležiš in potem malo moliš, v naglici, raztreseno, gredé, ali pa celo nič. Vstani nekaj trenutkov prej, ne bo ti žal. Bog ti bo obilno poplačal. Večkrat vidiš soseda, bližnjega v zadregi, v potrebi. Vidiš in spoznaš, da ga je sram prositi. Vstani in hiti mu pomagat, ako moreš. Storil boš telesno delo usmiljenja in daroval h krati Bogu svojo voljo, ki se morda protivi takemu dejanju. Kolikokrat se dva zbesedita, kaj malega sporečeta! Iz tega nastane jeza in dolgoletno sovraštvo. Vstani in spravi se s svojim

bratom, dokler gre še lahko, dokler ni sovraštvo zastarano. Bogu bo ljubši ta dar, da si vklonil svojo voljo njegovi postavi, kot posti in miloščina.

Krščanski mladenič, krščanska devica, kolikokrat si v dušni nevarnosti pri slabi družbi. Angelj Gospodov — tvoja vest ti pravi: Vstani in beži, sicer boš padel. Bodi pokoren, pokorna, kot je bil sv. Jožef, da rešiš najlepše dete, sveto nedolžnost, pred hudobnim svetom. — In ti, kristijan, kadar padeš v smrtni greh, vstani! Ali ti ne šepeta na srce angelj Gospodov: Vstani, spravi se z Bogom! O, srečen, če slušaš njegov glas! — In ti, ki sediš v gostilni in veš, da si dovolj pil za potrebo, slušaj ta »vstani« in pojdi mirno domov. — In če te vabi zvon k sv. maši, k litanijam, in nimaš silnega dela, vstani in pojdi, ne bo ti žal!

Predragi kristijani! Sedaj lažje umemo Kristusovo naročilo: *Kdor hoče za menoj hoditi, naj zataji samega sebe!* Kaj je hotel Kristus s tem reči? Ali ne: Bodite pokorni, darujte svojo voljo Bogu v prijeten dar! Spolnovati hočemo božjo voljo povsodi in vselej ter izbrati blagoslov ne pa prekletstvo po besedah sv. pisma: *Glej, danes denem pred vaše oči blagoslov in prekletstvo: blagoslov, ako boste pokorni zapovedim Gospoda, prekletstvo pa, ako ne boste pokorni!* Amen.

Fr. S. Finžgar.

2. Sveta družina vzgled krščanski družini.

Jožef je vzel Dete in njegovo mater
in je prišel na izraelsko zemljo.

Luk. 2, 21.

Današnji sv. evangelij govori o sv. družini, o Jezusu, Mariji in Jožefu. Sveta je ta družina, ker je gospodar svet, žena sveta, sinček najsvetejši Pa tudi srečna je bila ta družina. In srečne bi bile družine dandanašnji, ko bi posnemale sv. družino.

Pri družini je pa kakor pri hiši. Da je hiša trdna in ljudem mirno zavetje proti nezgodam vremena, treba je, da je v nji vse v redu in na svojem mestu; močno mora biti zidovje, dobra mora biti streha, in kar je v hiši, mora biti trdno. Naj bo zidovje še tako čedno, ako nima strehe — nič ne velja. Če je v hiši vse prav, pa oken ni, ali če so duri poropane, za nič je. Tako je tudi pri družini. Gospodar je streha, gospodinja je zidovje, sinovi, hčere,

posli so notranja oprava, so okna, vrata, miza in drugo, kar je v hiši treba. Kar so hiši slepa ali pobita okna, podrte duri, umazane mize in stoli, to so družini malovredni otroci, pohujšani ali slabi posli. Kjer se ne skazuje gospodarju pokorščina, kjer nima mati ali gospodinja spoštovanja, tam se streha razdira ali se ruši zidovje.

V današnjem evangeliju vidimo srečno družino. Povedal vam bodem, da je bila srečna, ker je bila a) pobožna, b) delavna, c) miroljubna.

Malo vemo o sveti družini, ker nam sv. evangelij le malo o njej pripoveduje. Toliko pa vemo, da je bila srečna. Sreče pa ji nista prinesla ne bogastvo, ne čast, ampak dali so ji jo trije poglavitni stebri hišne sreče. Prvi steber je:

I. Pobožnost. 1. Sveta družina je bila pobožna. To je pokazala s svojim popotovanjem v Jeruzalem o velikonočnem prazniku, ko je bil Jezus 12 let star. Ta dogodek je lep opomin za vse krščanske stariše, naj praznujejo Gospodove dni in praznike, naj ne zanemarjajo božje službe. Odkar v nekaterih krajih manj posvečujejo nedelje in praznike, kažejo se očitno žalostni nasledki. Blagoslova božjega ni, ljudje so postali surovi, hudodelstva se množé . . .

2. Pobožna se je pokazala sv. družina pri drugih priložnostih; tako je bila Marija v mladosti v tempelju; ko je bil Jezus 40 dni star, nesla ga je njegova mati v tempelj itd. — Kako lepo je tudi dandanašnji, ako sta hišni gospodar in hišna gospodinja pobožna, skrbita za molitev, ne trpita v hiši pohujšanja, vnemata posle za prejemanje svetih zakramentov itd. Kako žalostno pa je v hiši, kjer ni molitve, ne lepih pogovorov, ampak razuzdanost in hudobija. Taka družina ni srečna.

II. Drugi steber družinske sreče je delavnost. 1. Podobe nam kažejo Jožefa pri delu, Jezus mu pomaga. Delo ni sramotno; brez dela biti je sramotno. Delo ima zlate korenine, bogastvo pa nima korenin. Zato vidimo, da delo človeka dalj časa in bolje redi, kakor samo premoženje brez dela.

2. Jožef dela, Jezus mu pomaga, Marija skrbi za hišo: to je pravo razmerje. Vsi se morajo truditi, vsi udje v družini morajo delati: oče, mati, otroci, posli. Ako le jeden ne stori svoje dolžnosti, pride na drugega večja teža, kar ni prav. In če jeden dela, drugi pa sedi ali zapravlja, prikazala se bo kmalu v hiši revščina in bo gospodovala v družini.

III. Tretji steber družinske sreče je m i r o l j u b n o s t 1. Ko Marija in Jožef zgubita Jezusa, ne prepirata se, kdo je vzrok tega, ampak oba ga gresta iskat. Ko ga najdeta, nagovori ga Marija milo in mu reče: *Sin, zakaj si nama to storil?* (Luk. 2, 48.). — Ni hujšega sovražnika za hišni mir in srečo, kakor je prepir, jeza in sovraštvo. Ako je mož trdosrčen in prevzeten, ali žena nevoljna, jezična, bodo otroci slabo vzgojeni; krega, prepira, kletve pa ne bo konca ne kraja. Posebno bo hudo, če pošlje Bog kako nesrečo. Mož bo dolžil ženo, žena moža. Po smrti takih starišev se bodo otroci sovražili in pravdali. Kjer so vsi pohlevni, krotki, ponižni, kraljevala bo lepa zastopnost, mir božji bo pri hiši, in družina bo vse prenašala, tudi nesreče.

2. Sv. Jožef je skrbel za Marijo in Jezusa. Bežal je z njima v Egipet, pridno delal in pošteno preživil družino. Marija je pa vsem ženam zgled nedolžnosti, ponižnosti in udanosti v voljo božjo. — *Mož je glava žene, kakor je Kristus glava cerkve*, pravi sveti Pavel (Efež. 5, 23.). On obljubi pred oltarjem, da hoče biti ženi in družini dober poglavar. Ker je pa glava celi družini, zadenejo ga tudi najimenitnejše dolžnosti. Mož mora skrbeti za vso družino, za red, poštenost . . . Žena pred oltarjem obljubi, da hoče biti možu pokorna v vseh pravičnih rečeh. Da bo pa pokorna, je potrebno, da je ponižna. Brez ponižnosti ni nikake pokorščine. Prevzetna žena je hud ogenj, ki nikdar ne ugasne. Pohlevna žena je biser, je prava sreča za družino.

Povedal sem vam tri glavne stebre srečne družine. Sveta družina nam jih stavi v zgled. Potrudite se, krščanski gospodarji in gospodinje, da bodo rastle vaše družine na teh treh stebrih, na pobožnosti, delavnosti in miroljubnosti. Srečne bodo in dobre. Dobre družine so pa sreča za sosese in državo. Potrudite se za to, krščanski gospodarji in gospodinje! Skrbite za svoje družine, ki so božji vrtci, v katere zasaja nebeški Oče neumrjoče duše. Vam starišem jih izroča, da jih odgajate za nebesa. Vam obeta za to obilo plačilo. Amen.

† L. Ferčnik.

Praznik razglašanja Gospodovega ali svetih treh Kraljev.

I. Homilija.

Videli smo njegovo zvezdo na Jutrovem
in smo ga prišli molit. Mat. 2, 2.

Obljubljeni Odrešenik je prišel božični dan na svet. Njegovo rojstvo je bilo kmalu vsem ljudem oznanjeno, četudi se je zgodilo na tihem in skrivnem. — Prvi so zvedeli zanj ponižni in revni pastirci, ki so krog betlehemskega hlevca čuli pri svojih čredah. Angelj je namreč prišel iz neba ter jim oznanil rojstvo Jezusovo. — Za pastirci sta zvedela zanj Simeon in Ana — dva pobožna starčka. Prišla sta ravno takrat v tempelj, kakor Marija. Po razsvitljenju sv. Duha sta koj spoznala, da je dete, katero drži Marija v svojem naročju, obljubljeni Odrešenik. Hitro sta povedala drugim ljudem, da sta že videla Zveličarja sveta.

Današnji sv. evangelij pa nam opisuje zanimivo zgodbo, kakó so trije Modri zvedeli za rojstvo Jezusovo. Zvedeli so zanj po čudoviti zvezdi.

Predragi! Spremljajmo danes v duhu te tri Modre na njihovem potu iz jutrove dežele do Jeruzalema; opazujmo jih pri kralju Herodu in oglejmo si slednjič njih darove v betlehenskem hlevcu! Učili se bomo iz tega zlasti resnice: da se ne smemo strašiti na potu v nebesa nobenih težav.

I. Trije Modri se imenujejo tudi sv. trije Kralji, skoraj gotovo zato, ker so bili iz kraljevega rodu in silno bogati. Da niso bili revni, spozná se že iz dragocenih darov, katere so prinesli novorojenemu Jezusu. Pa ne samo bogati, ampak tudi učeni so bili. Zlasti v zvezdoznanstvu so bili dobro poučeni, t. j. razumeli so se na zvezde. Zato ni čudo, da jih je Bog ravno po zvezdi pripeljal k Odrešeniku v Betlehem. Take zvezde so pa oni tudi pričakovali. Zakaj? Zato ker jim je bilo dobro znano prerokovanje Baalamovo v starem zakonu, da se bo ob Jezusovem rojstvu prikazala čudovita zvezda. Četudi so bili sv. trije Kralji neverniki, pa bi bili vendar radi videli obljubljenega Odrešenika, o katerem so veliko lepega brali v judovskih bukvah. Komaj so torej čakali one zvezde. In

glejte! Bog jim spolni srčne želje. Pošlje jim na Jutrovo nenavadno veliko in svetlo zvezdo. Koj vedó, da pomeni novorojenega Zveličarja. Silno se je obveselé ter se nemudoma odpravijo in gredó srčno zanjo. — Predragi! Občudujmo neustrašenost in pogum svetih treh Kraljev! Drugi ljudje so se jim gotovo smijali, ko so videli, s kolikim veseljem gredó trije Modri za zvezdo. Rekli so, da bodo osleparjeni; da ta zvezda ničesar ne pomeni. Strašili so jih pred dolgo potjo in pred nevarnostmi na potu. Iz Jutrovega do Betlehema je bilo več dnij hodá. Pota takrat še niso bila tako uglajena in urejena, kakor dandanes. Železnic tudi še ni bilo, — torej polno zaprek — toda sv. trije Kralji se niso zbalí ničesar. Niso gledali ne na posmehovanje ljudi, ne na dolgo in nevarno pot, ampak pogumno so se vzdignili in šli za zvezdo. Prepričani so bili, da jih bo pripeljala k novorojenemu kralju.

Tako predragi, se tudi mi na potu v nebesa ne smemo bati in strašiti nobenih težav. Premagati moramo lenobo, strah pred ljudmi in svoje hudo nagnenje, varovati se moramo greha, naj nas stane še tako težko, ako hočemo priti k svojemu Zveličarju.

Na Jutrovem so videli gotovo tudi drugi ljudje čudovito zvezdo, pa le niso hoteli za njo iti. Zato pa tudi niso videli obljubljenega Odrešenika.

Tako imamo tudi dandanes vsi jednake pomočke zveličanja. Vsi imamo pravo vero; vsi lahko prejemo sv. zakramente — skratka: vsem je odprta pot v nebesa; vsi se lahko zveličamo. Toda godi se takó, kakor ob času sv. treh Kraljev. Samo sv. trije Kralji so šli za zvezdo, drugi pa ne. Tudi danes nekateri radi poslušajo besedo božjo, z veseljem prejemajo sv. zakramente; ogibajo se skrbno greha, spolnujejo natanko božje in cerkvene zapovedi — toda koliko jih je, ki se pa za vse to nič ne zmenijo. Zato bodo jedni zveličani, drugi pa ne, četudi imamo vsi jednake pomočke zveličanja. Jedni se jih poslužujejo, drugi pa ne.

In najhujši muka za zavržene bo gotovo misel: sam sem kriv, da sem pogubljen. Lahko bi se bil zveličal, kakor se je ta-le in ta-le. Saj sem bil ž njimi več let skupaj pod jedno streho, pri jedni mizi — toda on je skrbel za svoje zveličanje, jaz pa ne. Sam sem kriv. In obupno bo klical zadnji dan tak človek: *Hribi, pokrite me, gore, padite na-me* — in obupan pojde v večni ogenj, iz katerega ni nobene rešitve več, — nikdar, nikdar več.

II. Dolga je bila sicer pot, velike zapreke, toda sv. trije Kralji so vendar srečno prišli v Jeruzalem. — Tu so naleteli zopet na

nove težave. Prva je bila, da se jim je v mestu hipoma skrila zvezda, katera jim je do zdaj vedno zvesto svetila. Popred jim je izginila, predno so našli Odrešenika. Lahko bi bili mislili, da so osleparjeni. Gredó k Herodu, kralju. Prašajo ga: *Kje je novorojeni kralj Judov; videli smo njegovo zvezdo na Jutrovem in smo ga prišli molit.* Ali kakó so se morali zavzeti, ker kralj sam in nihče v mestu ni vedel za Jezusovo rojstvo, dasiravno Betlehem in hlevce nista bila tako daleč od Jeruzalema. Lahko bi bili sami pri sebi dejali: »Če Herod, če judje nič ne vedó — smo gotovo zapeljani. Ti bi morali vendar vedeti.« Toda oni ostanejo stanovitni. *Videli smo njegovo zvezdo, pravijo; Odrešenik mora tukaj kje blizu rojen biti — samo ne vemo kje. Nikakor niso odjenjali, temveč popraševali so tako dolgo, da so dobili odgovor od kralja Heroda: Jezus je rojen v Betlehemu na Judovskem. Zakaj tako je pisano po preroku: In ti Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor najmanjši med vojvodi Judovimi: zakaj iz tebe bo prišel vojvoda, kateri bo vladal moje ljudstvo Izrael . . . Pojdite ga molit!*« Posnemajmo v tem svete tri Kralje! Bodimo stanovitni v molitvi!

Včasih kdo dolgo prósi za kako stvar, pa molitev le ni uslišana — pa odneha. Ne, to ni prav! Moliti moramo stanovitno, če tudi morebiti leta in leta, potem bo naša molitev uslišana, ako bo božja volja. Sveti trije Kralji so nazadnje le zvedeli za kraj Jezusovega rojstva, ker so le dolgo iskali in popraševali. Ne precej odjenjati od krščanskega, pobožnega življenja, ako ne občutimo notranje tolažbe; tudi sveti trije Kralji niso obupali, četudi se jim je skrila zvezda.

III. Kakor hitro so trije Modri zvedeli za kraj Jezusovega rojstva, šli so hitro proti Betlehemu, in glej! zvezda se jim zopet prikaže. Šli so za njo. Ona pa obstane slednjič nad hlevcem, v katerem je bilo dete Jezus. — Hitro stopijo v hlevček, padejo s svetim spoštovanjem na kolena ter molijo novorojeno Dete božje. O, kako so veseli, da so ga našli! Pozabljen je ves trud, pozabljeno je trpljenje dolgega pota. Dosegli so svoj namen: našli so Odrešenika sveta.

Tudi mi imamo na svojem zemeljskem potovanju marsikaj pretrpeti: ali bolečine, ali zasramovanje, ali se moramo pa v strasteh premagovati, za kako dobro reč se potruditi — le stanovitni bodimo v dobrem! Tudi mi bomo kdaj dospeli v nebeški betlehemeski hlevce, kjer kraljuje božji Sin — Jezus Kristus. Tamkaj, onstran groba bo pozabljen ves trud, vse trpljenje. Se nekaj let — in

konec bo našemu popotovanju tukaj na zemlji. Če bomo posnemali sv. tri Kralje v stanovitnosti, bomo tudi mi z njimi vred molili in se veselili z božjim Detetom v nebesih.

Slab, strgan je bil betlehemski hlevcec. Borne so bile jaslice, v katerih je ležalo božje Dete, povsod je bila revščina in zapuščenost. A to sv. treh Kraljev ni prav nič motilo. Prepričani so bili, da je to borno Dete tudi pravi Bog, četudi leži na slami, četudi prebiva v revnem hlevčku, to Dete je Stvarnik nebes in zemlje. Zato so padli na kolena in so ga molili.

Tako tudi mi pokleknimo polni žive vere pred ravno tistim Odrešenikom v neznatni podobi sv. hostije! Tudi tu ni nič veličastnega, mogočnega, kraljevega, ampak neznatna podoba belega kruha; toda sv. vera nam pravi: tu notri je skrit pravi živi Bog, zato ga ponižno molimo!

Sv. trije Kralji pred novorojenega Zveličarja niso prišli prazni. Darovali so mu pomenljive darove: kadilo, zlato in miro. S kadilom so ga pripoznali kot pravega Boga, z zlatom kot pravega kralja, z miro kot pravega človeka. — Tako zažigajmo tudi mi svojemu Bogu kadilo pobožne, skesane molitve. Kakor se vzdiguje dim od kadila kvišku, tako naj se tudi naša molitev večkrat vzdiguje k Bogu! Darujmo Kristusu zlato popolne pokorščine! On je naš kralj; zato mu bodimo pokorni kot svojemu kralju v mislih, željah, besedah in dejanju, to je, nikar ne grešimo ne z mislimi, ne z željami, ne z jezikom, še manj pa v dejanju. Darujmo mu pa tudi mire zatajevanja samega sebe. Mira pomeni, da je dete Jezus pravi človek. Kot človek je moral pa veliko trpeti. Tudi mi trpimo voljno, zatajujmo svoje hudo nagnjenje iz ljubezni do včlovečenega Sina božjega.

Lepe darove so prinesli 'sveti trije Kralji Jezusu, a še lepše so prejeli oni od njega. Blagoslovil jih je mali Jezušček; veseli so šli na svoj dom; dali so se krstiti in nazadnje so umrli kot svetniki. Njihovo ljubezen in darove jim je torej najlepše poplačal s tem, da jih je pripeljal k pravi katoliški veri in nazadnje vzel k sebi v nebesa. Tudi nam bo ljubi Jezušček darove goreče molitve, pokorščine, ljubezni in zatajevanja samega sebe poplačal še z lepšimi darovi: dal nam bo moč v skušnjavah in srečno zadnjo uro in vesela nebesa.

Te nauke nam torej dajo sveti trije Kralji. Učite se od njih, predragi kristijani, stanovitnosti na poti v nebesa! Učite se od njih

stanovitnosti v molitvi! Ne strašite se truda in težav, ne trpljenja! Tako bodele tudi vi prišli iz solzne doline k svojemu Zveličarju v hišo Očetovo; tam bo minula vsa žalost, tam se bo začelo veselje, veselje večno, katero je Bog pripravil vsem tistim, ki njega ljubijo. Amen.

—k.

2. Tri čednosti svetih treh Kraljev.

Modri so prišli iz jutrovega v Jeruzalem, rekoč: Kje je rojen kralj judovski?
Mat. 2, 1.

Če se današnji praznik ozremo k jasicam božjega Deteta, ugledamo pred njimi novo došle popotnike, mesto revnih pastircev bogate može. Od daleč so prišli, iz jutrovih krajev, kjer solnce vzhaja; dolgo so morali iskati in opraševati: sedaj so prišli do zaželenega cilja, našli so novorojenega judovskega kralja.

Kristijani! Če te tri može premišljamo, če se oziramo na njih imenitni stan, na njih modrost, na težavno njihovo pot, na njih stanovitno iskanje, na njih darove in njih ponižnost, moramo jih občudovati in hvaliti njih dela in čednosti. Še bolj pa, kakor občudovati in hvaliti jih, je naša dolžnost, da jih posnemamo v njih delih, ker to je namen sv. katol. cerkve, kolikorkrat nam postavlja pred oči podobe svetnikov iz preteklih časov.

Kaj pa naj se učimo od svetih treh Kraljev? Kaj je na njih posnemanja vrednega? V katerih čednostih naj bodo naš zgled? Na ta vprašanja bi vam rad odgovoril in vam posebno pokazal tri čednosti, katerih se od njih učimo, in sicer: 1. gorečnosti, s katero so Jezusa iskali, 2. spoštovanja, s katerim so ga molili, in 3. velikodušnosti, s katero so mu darovali. — Poslušajte me v njih svetem imenu!

I. Velika je bila gorečnost, s katero so trije Modri iz jutrove dežele iskali Jezusa. Kdor ima gorečnost do kake stvari, opravil jo bode najprej in najbolje, kar bo le mogel, in nobenih težav in zadržkov se ne bode zbal, le, da jo bode izvršil. To vidimo na treh Modrih. Komaj so ugledali na jutrovem prečudno zvezdo, katero so po prerokovanju spoznali za zvezdo novorojenega judovskega kralja, so se odpravili takoj pri tej priči na pot, da bi ga

našli. Niso šele premišljevali in v pošteev jemali, da jih bode pot veliko stala, da so pota slaba, nevarnosti velike, da bi na poti lahko oboleli, da jih bo v zimskem času na poti zeblo, ali bodo trpeli kako drugo časno škodo, ali se bode na njih domu med tem časom primerila kaka nesreča. Na vse te in še druge nezgode se še niti ne ozirajo ne, temveč gredo naravnost za zvezdo, in še, ko se jim zvezda skrrije, ne zgubé srčnosti, da bi se nazaj vrnili, temveč iščejo in izprašujejo tako dolgo, dokler tudi iz judovskih pisem zvedó za kraj Zveličarjevega rojstva.

Kristijani, kolika gorečnost, koliko stanovitno prizadevanje, da bi Jezusa našli! Kakor nevesta v visoki pesmi kralja Salomona po noči vstane, vse ulice Jeruzalemskega mesta preleta in vsakega čuvaja izprašuje: *Ali ste ga videli, katerega ljubi moja duša?* s tolikim hrepenenjem gredo trije Modri od solnčnega vzhoda proti zahodu jedino iz tega namena, da bi Jezusa iskali, da bi Jezusa našli.

Ali ni ta zgled gorečnosti silno osramotilen za veliko kristijanov, ki nimajo niti želje niti hrepenenja, da bi pritekli k svojemu Zveličarju? Kako osramotilen je ta zgled treh Modrih za vse tiste, ki bi ga tako lahko našli, pa ga še niti ne iščejo! Zategadelj ne bi jim bilo treba delati dolgih potov, ne zamujati drugih opravil, ne potrošati denarjev, ne šele vpraševati, kje da biva Zveličar; kajti sv. vera jim pové, da je v tabernakeljnu vsake župne cerkve, kjer pod podobo kruha med nami prebiva tako ljubezniv, kakor je bil kot dete v betlehemskih jaslicah in tako častitljiv, kakor je na svojem sedežu ob Očetovi desnici. In vendar, koliko je kristijanov, ki ga zdihujoči v mnogoterih nadlogah in potrebah ne le ob delavnikih, ampak še celo ob nedeljah in praznikih ne marajo obiskati! Sodite sami, če ni to največja lahkomišljenost, največja mrzlota, in sklenite odslej znanprej, da ga hočete vsaj ob nedeljah in praznikih pri dopoldanji in popoldanji službi božji zvesto obiskovati, mu pa tudi

II. po zgledu treh Modrih skazovati vse spoštovanje in čestčenje. O treh Modrih pravi sv. evangelij: *In so šli v hišo, in so našli Dete z Marijo, njegovo Materjo, ter so predenj padli in ga molili* (Mat. 2, 11.). Torej sv. trije Kralji so predenj padli, to se pravi, da so pokleknili pred njim in to storili, kar je vsak človek pred najvišjim svojim Gospodom dolžan storiti, da mu skaže spoštovanje in spodobno čast.

Kristijani! Res je, da je pri molitvi največ ležeče na našem srečju, na naših mislih in željah, na naših notranjih občutkih. Ali

akoravno je notranja molitev glavna reč, vendar moramo svoja čutila kazati tudi na zunanjem; telo in duša morata razodevati molitev. Toda, bodi Bogu potoženo, kolika nespodobnost pri molitvah se lahko opazuje pri kristijanih, ker ne le domačih molitev, angeljskega češčenja ali sv. rožnega venca klečé in s povzdignjenimi ter sklenjenimi rokami ne opravljajo, temveč še v cerkvi pri daritvi svete maše, kedar je Jezus Kristus kot Bog in človek na oltarju pričujoč, ali kedar se izpostavi sv. rešnje Telo, se ž njim dá sv. blagoslov, ali se nese k bolniku kot popotnica v večnost, se jih dosti nahaja, ki pred Bogom ne pripognejo svojih kolen, in vse njih nespodobno telesno obnašanje kaže, da ne marajo in ne potrebujejo božjega blagoslova z nebes. Bere se v sv. evangeliju, da je Jezus nekedaj tiste, ki so v lopah Jeruzalemskega tempelja imeli posvetne kupčije, izgnal z jermeni iz tempelja, ker so onečastili sveti kraj. Kaj pa šele čaka kristijane, ki ne lop, ampak hiše in stanovanlišča pravega živega Boga skrunijo z nespodobnim vedenjem! Sv. apostol Pavel piše Filipljanom (2, 10.): *Bog mu je dal ime nad vsa imena, da se v imenu Jezusovem priklanjajo kolena teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo*, to se pravi: Pred Jezusom naj poklekujajo vsi, duhovi nebeški, ljudje na zemlji in vse stvarjene reči. Zato posnemajte tudi vi odslej znanprej vedno zgled Modrih, ki so pred Dete in Marijo na kolena padli in ga molili.

III. Posnemajte pa tri Modre še v njih velikodušnosti, v njih darovih! Sv. evangelij pravi: *Odpri so svoje zaklade in mu darovali zlata, kadila in mire* (Mat. 2, 11.). Prinesli so zlata, ker so v tem detetu spoznali svojega Kralja in Gospoda, kateremu gre najdražja ruda; prinesli so mu kadila, ker so ga spoznali za svojega Boga, in kateremu zategadelj še dandanes na naših oltarjih zažigamo kadilo; prinesli so mu mire, ker so spoznali, da bo to Dete iz ljubezni do nas trpelo in prestalo najgrenkejšo smrt. Te tri Modre posnemajmo torej še mi v svojih darovih! Prinesimo mu zlata, kadila in mire!

Zlata pa mu darujemo, če opravljamo vsa svoja dela in opravila s pobožnim, svetim namenom, ter si pred vsakim opravilom mislimo: »To pa hočem storiti iz ljubezni do Boga in v njegovo čast!« Ta pobožni namen vsako naših del požlahni, da je lahko najnižje naše opravilo kakor pozlačeno in Bogu dopadljivo. To nam velewa sv. apostol Pavel, pišoč Korinčanom (I. 10. 31.): *Ali jeste, ali pijete, ali kaj drugega delate, vse delajte v božjo čast.*

Kadila mu darujemo, kadar molimo. Moliti pa se pravi, svoje srce povzdigovati k Bogu. Kakor se torej dim kadila vali kvišku, tako naj naša molitev vselej puhti kvišku do sedeža božjega, in da bo naša molitev vselej Bogu prijeten duh, naj nam tudi vselej prihaja iz nedolžnega ali vsaj skesanega srca.

Miro pa darujemo Bogu, če prenašamo križe in nadloge tega življenja z udanostjo in potrpežljivostjo. Zato, če trpiš kako krivico, pa k Jezusu zdihuješ: »Ti, o moj Zveličar, si še večje krivice po krivem trpel, in tebi za ljubo hočem še jaz molčati in trpeti!« — ali si misliš v boleznih: »Tvoj križ, o moj Zveličar, bil je še neskončno težji od mojega; zato hočem tebi za ljubo tudi jaz molčati in stanovitno trpeti, dokler se ti dopada!« — takrat daruješ Bogu trpke in grenke mire.

Tako torej po zgledu svetih treh Kraljev še mi za Jezusa delajmo, k Jezusu molimo in iz ljubezni do njega trpimo, da nam kdaj naša dela, naše molitve in našo potrpežljivost povrne z večnim veseljem in zveličanjem v nebesih. Amen. M. Torkar.

Prva nedelja po sv. treh Kraljih.

I. Kolika nesreča je, če z grehom Boga zgubimo!

Mladenič Jezus je ostal v Jeruzalemu, in njegovi stariši tega niso vedeli.
Luk. 2, 43,

Sv. evangelij nam pripoveduje, da sta Jožef in Marija zgubila dete Jezusa. Te zgube ni zakrivila brezskrbnost sv. Jožefa ali Marije, ampak hotela jo je previdnost božja. Zatorej pravi sveti evangelij, da je mladenič Jezus zaostal, ne da bi bili stariši vedeli. Jezus je hotel že zdaj svojemu redniku in svoji Materi, pa tudi ljudstvu v tempelju odkriti svoj poklic, da je namreč namenjen in od Boga poslan učenik človeškega rodu, učenik božjih resnic.

Žalovala sta skrbni rednik in sveta Mati, ko sta zvedela za zgubo, vendar žalost se jima je kmalu spremenila v veselje. Toda, dragi moji! Jednaka zguba, samo da veliko bolj žalostna, pripeti se mnogim kristijanom. Sveta vera nas uči, da Bog prebiva v srcu pravičnega. *Če me kdo ljubi*, rekel je Jezus (Jan. 14, 23.), *ga bo moj Oče ljubil in bova k njemu prišla in pri njem prebivala*. In sveti

apostol Pavel pravi: *Ali ne veste, da so vaši udje tempelj sv. Duha, ki je v vas?* (I. Kor. 6, 19.) V tistem trenutku, ko človek stori smrtni greh, neha ta tesna zveza z Bogom, Bog s svojo milostjo odide iz srca človeškega, tak človek zgubi takorekoč Boga.

In o tej zgubi hočem danes govoriti. Razložil vam bom: a) kako velika je ta zguba, in b) kako se ljudje malo zanjo zmenijo.

I. Kdor Boga zgubi, on zgubi največjo dobroto. Žalostno je, ako zgubi kdo svoj denar, svoje premoženje, svojo hišo in stan, svoje zdravje, še bolj žalostno je, če kdo zgubi svojo čast in dobro ime; srce boli človeka, če mu smrt vzame ljubega moža ali ženo, otroka ali milega prijatelja — vse to je grenka zguba. Pa veliko bolj žalostno je, ako kdo zgubi Boga; on zgubi največjo dobroto. Kaj pa so dobrote posvetne, tudi največje — proti Bogu? Kaj je vse zlato in vse drago kamenje, ki se sveti na zemlji, ali je skrito pod zemljo, kaj je vse to proti večni neizrekljivi svetlobi in lepoti božji? Prah in pepel? Ne, še manj ko to. Zakaj ne iz prahu, ampak iz nič je Bog stvaril nebo in zemljo in vse, kar je; pride pa tudi dan, ko bo pokončano vse.

Nesrečni človek, ki stori smrtni greh, zgubi Boga, največjo dobroto, ž njim pa še vse druge dobrote. On zgubi posvečujočo milost božjo, tisti čeznatorni dar, ki je za človeško dušo svatovska obleka, brez katere *bo vržen v vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi.*

Z grehom zgubi človek vse zasluženje pred Bogom. Če se pa pravični obrne od svoje pravičnosti, pozabljena bodo vsa njegova pravična dela (Eceh. 18, 14.). Sv. vera nas uči, da je najmanjše dobro delo, ki ga storimo v stanu milosti božje in z dobrim namenom, zaslužljivo pri Bogu in ne bo brez plačila, če je tudi samo jeden zdihljaj, tudi samo jedna solzica. O, koliko dobrega lahko pravični stori, koliko zasluženja pred Bogom, koliko zakladov za nebesa si lahko nabere, zakladov, o katerih Kristus pravi, da so veliko imenitnejši od posvetnih zato, ker *jih molji ne snedó in tatovi ne ukradejo.* Naj je pa človek še toliko dobrega storil in si nabral zakladov za nebesa — jeden smrtni greh oropa ga vseh, zgubljeno je vse.

Z grehom zgubi človek pravico do nebes. Dokler Bog prebiva v človeškem srcu, ima človek pravico do nebeške krone, zakaj *če smo otroci božji, smo tudi dediči božji in sodediči Kristu-*

sovi (Rim. 8, 17.). Če Boga, svojega Očeta, zgubiš, zgubiš tudi svojo dedščino. *Ali ne veste, da krivični ne bodo posedli božjega kraljestva?* (I. Kor. 6, 7.) Grešnik tedaj zgubi večno zveličanje, za katero je vstvarjen, zavolj katerega je odrešen, zavolj katerega je posvečen, jeden sam greh mu odloči celo večnost in jo spremeni iz srečne v strašno nesrečno.

Z grehom zgubiš pa tudi mir svojega srca. Bog sam more človeškemu srcu dati mir in sladko veselje; zakaj srce naše je vstvarjeno za Boga, in le v Bogu najde svoj mir. Če pa Boga, ki je kralj miru, zgubimo iz srca, zgubljen je tudi božji mir. Naj ga potem človek tudi išče v posvetnih dobrotah in veselicah, pravega veselja ne more najti, zakaj nemirna vest mu vsako veselje ogreni in pokvari; on mora spoznati, *kako grenko in kako hudo je, da je zapustil Gospoda, svojega Boga* (Jerem. 2, 19.).

Glej, kristijan moj, to stori smrtni greh. Neizrekljiva je zguba; zakaj ti zgubiš svojega Boga, zgubiš milost božjo, zgubiš vsa svoja dobra dela, zgubiš pravico do nebes, zgubiš svoj mir, zgubiš večno zveličanje. Zatorej je Blanka, francoska kraljica, rekla svojemu sinu, ki je bil pozneje kralj, Ljudevitu IX. te-le pomenljive besede: »Za Bogom si mi ti najljubši na svetu; pa rajše bi videla, da tukaj pred mojimi očmi umrješ, kakor da bi kdaj smrtno grešil.«

II. Kako malo je starišev, ki bi o svojih otrocih tako mislili, ki bi jim tako rekli! Zguba Boga je največja zguba, in vendar se ljudje tako malo zmenijo zanjo. — Lahkomišljeno se podajo mnogi v nevarnost Boga zgubiti. Marsikateri še prizna svojo slabost, svoje nagnenje k hudemu, pa vendar se ne ogiblje greha, ne čuje nad svojimi počutki, nad očmi, nad jezikom, nad srcem. Kako malo se ustavlja skušnjavam; le jedna priliznjena besedica, le nekaj krajcarjev, in že je človek premagan od hudobije in stori greh in zgubi svojega Boga. Torej opominja sv. pismo: *Beži pred grehi kakor pred kačo; ako se jim blišaš, lotili se te bodo. Njih zobje so kakor levovi zobje, in človeku dušo umoré* (Sir. 21, 2. 3.).

Nekateri še iščejo priložnosti greha, gredó zopet in zopet tje, kjer so že grešili, gredó vedno še na tisti kraj, v tisto družbo, v tisto hudobno tovarišijo, kjer jih je skušnjava že večkrat premagala, pa pozabijo pregovora, ki pravi, da po hudi tovarišiji rada glava boli, pozabijo besedij sv. pisma, da *kdor nevarnost ljubi, bo v nevarnosti pogubljen*.

In kadar je že storjen smrtni greh, kako malo se ljudje zmenijo za to. Koliko žalujejo ljudje o kaki posvetni zgubi,

če zgubé par krajcarjev, če se zdrobi kaka posoda, če se raztrga kaka obleka! Če je pa kdo zgubil svojega Boga, takrat ni videti solze v očeh, ne slišati zdihljejev iz srca. Človek je in pije in je dobre volje.

In ker se človek ne zmeni za to, da je z grehom zgubil Boga, torej si tudi nič ne prizadeva, da bi ga kmalu zopet našel. Žena, ki je denar zgubila, tako nam Jezus pripoveduje v sv. evangeliju v priliki, vžge luč in pomedu hišo in preišče vse kote. Tako stori človek, kadar zgubi kako posvetno, minljivo reč. Brez skrbi je pa navadno takrat, kadar je Boga zgubil. In vendar nas sv. vera uči, da Boga zopet lahko najdemo. Kakor ga greh prežene iz srca, tako ga zopet nazaj pripelje resnična pokora. *Če pa krivični dela pokoro za vse svoje storjene grehe, naj živi in naj ne umrje! Nobene njegovih storjenih hudobij se ne bom spomnil* (Eceh. 18, 21. 22.). Naš božji Zveličar nam je dal zakrament sv. pokore. To je pomoček, s katerim moremo zgubljenega Boga zopet najti, ga zopet pripeljati v svoje srce. Pa žalibog, kako malo se ljudje poslužujejo tega pomočka! In če že hodijo k spovedi, kako površno in lahkomišljeno jo opravljajo! Vesti natanjko ne sprašajo, kesanje navadno le molijo pri spovedi, ne kesajo se pa iz srca, tudi sklep trdnega poboljšanja je le navidezen, spoved ni popolna, naložena pokora se opravlja brez gorečnosti pa tudi brez duha pokore. Koliko jih je pa, ki pokoro odlašajo! Meseci, leta pretekó, preden gredo nekateri k spovedi, lahkomišljeno, predrzno živijo v svojih grehih in ne pomislijo, da jih Bog vsak dan lahko pokliče k sodbi, kjer bodo potem Boga, ki so ga zgubili v življenju, da, celo zaničevali, zopet našli, pa kakor ojtrega in pravičnega sodnika.

Dragi v Kristusu! Jožef in Marija sta zgubila Jezusa, pa ona dva nista bila kriva te zgube, zakaj on je zaostal, ne da bi bila ona dva vedela; in vendar sta ga iskala žalostno, v največjih skrbah, dokler sta ga zopet našla v tempelju. Mi pa smo Jezusa po lastnem zadolženju zgubili že mnogokrat. Ne pozabimo, da je to velika in nevarna zguba. Slišali ste to danes. Storite trdni sklep za celo življenje: *Le smrtne greha ne!* Če smo ga pa storili, potem ne odlašajmo zopet iskati zgubljenega Jezusa; v tempelju, v cerkvi ga bomo gotovo našli, tam v zakramentu sv. pokore bo prišel s svojo milostjo zopet k nam, v zakramentu presv. rešnjega Telesa se bo sam sklenil zopet z našo dušo. Iščimo Boga, dokler

je čas, da se nad nami ne bodo spolnile strašne besede, ki jih je Jezus rekel Judom: *Iskali me bodete in me ne bote našli* (Jan. 7, 34.); *in v svojih grehih bodete umrli* (Jan. 8, 21.). Amen.

J. Globočnik.

2. Zakaj tako malo napredujemo v dobrem?

In Jezus je rastel v modrosti in starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh. Luk. 2, 52.

Današnji sv. evangelijski nam pové, da je Jezus rastel v modrosti, starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. Te besede se ne nanašajo na božjo, ampak na človeško natoro našega Gospoda, zakaj kot Bog je bil Jezus večni in nespremenljiv. Jezus je pa poleg svoje božje natore nase vzel še človeško natoro in sicer ne samo radi tega, da bi mogel za nas trpeti, umreti in nas odrešiti, ampak tudi radi tega, da nam je dal kot človek najlepši in najpopolnejši zgled. Njegovo življenje in delovanje na zemlji je kakor ogledalo, v katerem se vsak lahko ogleduje in svoje življenje uravnjuje po tem nedosežnem vzoru. Kakor je tedaj Jezus kot pravi človek nam za zgled rastel v modrosti, starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh, tako naj tudi mi napredujemo leto za letom v vseh krščanskih čednostih. Toda zakaj tako malo, da, morda celo nič ne napredujemo v dobrem? To je važno vprašanje. Torej pazljivo poslušajte, kaj ovira kristijane, da niso vedno bolj in bolj goreči.

1. Prvi vzrok, da tako počasi napredujemo v krepostnem življenju je to, da se premalo resno trudimo za spreobrnjenje k Bogu, za natančno življenje po božjih in cerkvenih zapovedih. Ta stvar se nam malo ali pa celo nič važna ne zdi. Zatorej marsikateri odlaša in odlaša to nujno in težavno delo, da še resno nikdar o tem ne misli. Sv. pismo, Jezusov nauk nas opominja, da se spreobrnemo s celim srcem k Bogu, da se zatajujemo, da svojega srca ne navezujemo na minljive in posvetne reči, da jedino le za Boga živimo, jedino le Boga iščemo, ljubimo in mu iz celega srca služimo. Toda kako malo jih je, kateri bi resnično živeli po teh naukih. Mnogim je že dovolj, če le tako po vnanjem še malo krščansko živé, mnogokrat le zaradi ljudij in ker se bojé zgledovanja. — Drugi pa hočejo sicer Bogu služiti,

toda ob enem hočejo tudi vstreči svojemu posvetnemu nagnenju, svojim strastem; svet jih tako mično vabi in hočejo okusiti tudi nekoliko njegovega strupa. Mislijo si, saj me to ne bo pokončalo. To so tedaj oni polovičarji, oni, ki niso ne mrzli in tudi ne vroči, ampak mlačni. In teh je žalibog mnogo. Kako bi mogli pri takih govoriti o napredku v dobrem, ko še nikoli resnično niso začeli truditi se za dobro? Drugi sicer začno že hoditi pot popolnosti; navdušeni za vse dobro in blago se lotijo z največjo vnemo krepostnega življenja. Vse se jim v tem navdušenju tako lahko dozdeva, in že mislijo, da so premagali vse težave. Toda glej, kmalo poneha ta gorečnost, in zakaj? Bog vzame za poskušnjo taki duši za nekaj časa ono notranjo sladkost in tolažbo, katero vsak čuti, ako hodi po potih božje postave; notranja dušna suhota se loti sedaj takega človeka, nekdanje skušnjave se zopet oglašajo, morda še bolj pogosto kakor poprej. Treba bi se bilo premagati, odpovedati se grešnemu nagnenju, staro grešno navado s silo zatreti, nevarno znanje in tovarišijo popustiti; treba bi bilo pridno rabiti zveličavna sredstva, molitev in sv. zakramente, in vstrajno se vojskovati. Toda vse to je človeku pretežavno in radi tega prav nič ne napreduje v čednostih; nekdanji dobri sklepi splavajo po vodi, vse ostane zopet pri starem.

Kristijani, kaj ne, da je tako? Kolika gorečnost vas je že navdajala, koliko dobrih in blagih sklepov ste storili pri dobro opravljenih sv. spovedih! In danes vas vprašam, kje je sad tiste gorečnosti, kje je sad tistih dobrih sklepov? Žalibog pri mnogih ga ni, pri mnogih se ohladi že črez malo časa ona navdušenost; pretežavno jim je hoditi po ozki stezi zatajevanja, zapusté jo, in sedaj pogumno korakajo po široki cesti posvetnosti. Kam jih bo peljala ta pot, to je drugo vprašanje, na katero vsak lahko sam odgovori.

O ljubi kristijani, kedaj se bomo vender zdramili, koliko časa bomo še taval tako mlačni in zaspani med postavo božjo in med malikom tega sveta? Milost se nam ponuja, a čas poteka in mi je ne rabimo. Da, čas poteka — že je tudi od novega leta potekel jeden teden in tako bo šel teden za tednom, leto za letom in mi ostanemo vedno tisti, vedno v tistih slabostih in napakah, vedno v tistih grehih, in nič ne napredujemo.

2. Drugi vzrok, da tako malo napredujemo v dobrem, je ta, da imamo premalo zaupanja v božjo milost. Človek se le premnogokrat preveč zanaša na lastno moč, manjka mu

potrebne ponižnosti. O, da bi nas vselej navdajala živa vera, trdno zaupanje v božjo pomoč, bilo bi nam vse mogoče. Ako spoznaš svoje grehe in svojo slabost in ako imaš le resnično voljo, potem premoreš vse, če bi bil tudi še desetkrat bolj grešen in slab, zaupanje v božjo milost te bo naredilo junaka v boju zoper mesenost in posvetnost. Toda žalibog, kolikokrat pomanjkuje zaupnosti v božjo pomoč! Kakor je nekdanj Peter hodil po jezeru in se je začel potapljati, ker ni imel pravega zaupanja v svojega Gospoda, tako da mu je Jezus zaklical: »Malovernež, zakaj si dvomil?« tako se tudi mi potapljamo le premnogokrat v valovje posvetnosti, ker nimamo zaupanja v božjo pomoč. Naj človek poskuša karkoli hoče, naj se zateče kamorkoli hoče — nikjer ni rešitve, nikjer pomoči, nikjer zaslombe, kakor le pri Bogu, v trdnem zaupanju na njegovo milost. Zatorej krepko zaupajte na božjo pomoč, dokler se boste vojskovali v njegovem imenu na svetu, toliko časa vam ne bo odtegnil svoje roke.

3. Še neka nevarnost preti vernikom, ki so na poti popolnosti. Ta nevarnost je zlasti za one duše velika in pogubna, ki so že precej napredovale v duhovnem življenju. Ta nevarnost je — *duhovna ošabnost*, ki stori, da se taka duša čuti popolnoma gotova svoje zmage in da misli, da ni zanjo nobene nevarnosti več. Zatorej začne opuščati vstrajno in ponižno molitev, s časom misli, da ima do sv. zakramentov neko predpravicu pred drugimi ljudmi, začne se povzdigovati črez druge, začne vse, da, celo duhovnike in duhovne reči presojsati in obsojati in naposled misli, da ona vse najboljše vé. O ljube duše, kolikokrat je že Bog tako ošabnost silno, silno kaznoval. Kolikokrat se sliši o takih osebah, kako jih je Bog zapustil. One duše, ki so bile poprej v svojem ponižnem, tihem in pobožnem življenju luč drugim, postale so pogosto v svoji duhovni ošabnosti pohujšanje drugim. Zatorej *kdor se povzdiguje, bo ponižan in kdor meni, da stoji, naj gleda, da ne pade!* In kdor misli, da je prejel več milosti, ta bo tudi večjo odgovornost dajal pred Bogom.

4. Naposled je še neki vzrok, da prav malo napredujemo v bogaboječem življenju. Premalo smo pazljivi v občevanju z drugimi ljudmi. Le prepogosto se zgodi, da ne zapazimo nevarnosti in priložnosti v greh, še manj pa se bojimo nepotrebne občevanja, praznega govorjenja in klepetanja. Ako pridemo z drugimi ljudmi v dotiko, premalo pazimo sami nase, brezskrbno poslušamo vse, kar drugi govoré in mislijo in njih

slabe misli, slabi nazori postanejo tudi naše misli, naši nazori, ne da bi večkrat vedeli, kedaj in kako. Naše srce, tako mehko in rahločutno za vse dobro, je žalibog tudi zelo sprejemljivo za vse slabe vtise in se le prerado pohujša, prerado seznanj z grehom. Zato je nevarno nepotrebno občevanje s svetom, pregosto zahajanje v družbo! Saj pravi sv. Frančišek Sal. — velikan v duhovnem življenju — te-le pomenljive besede: »Kadarkoli sem šel v družbo drugih ljudij, vselej sem se vrnil iz družbe slabši kakor sem bil poprej.« — Kako hitro se skadi s prepogostim zahajanjem v družbo posvetnih ljudij gorečnost srca, trdni sklepi, prava krščanska mo-drost! Kako hitro se človek začne tolažiti s slabostimi drugih, češ, saj je ta tudi tak in tak in vendar ga imajo za poštenjaka. Vedenje in obnašanje popačenega sveta ne sme biti merilo tistim, ki hočejo napredovati v čednostih. Kdor veliko posluša govorjenje in blebetanje posvetnih ljudij, ne more slušati onega notranjega glasu, ki nam vedno pravi, kaj je dobro, ki nas nikdar ne zapusti v dvomih.

Dragi v Kristusu! Poslušajte glas vesti, glas milosti božje! Porabite vestno sredstva, katera sem vam ob kratkem naštel, da boste od tedna do tedna, od leta do leta napredovali in rastle ne samo v starosti, ampak tudi v milosti pri Bogu in pri ljudeh. *Hodite, dokler imate luč, da vas tema ne obide* (Jan. 12, 35.), *ker pride noč, ko nihče ne bo mogel delati!* (Jan. 9, 4.) Amen.

I. Renier.

Druga nedelja po sv. treh Kraljih.

I. Volitev stanu.

Bila je ženitnina v Kani galilejski.
Jan. 2, 1.

Dvojni eyangelij ste ravnokar slišali brati. Prvi je taisti, kakor v praznik obrezovanja Gospodovega, ker pri obrezovanju, osem dnij po rojstvu, je bilo dano včlovečeni Besedi presveto ime Jezus. Sveta cerkev je današnja nedeljo odločila, da kristijani to jedino zveličavno ime posebej počastimo ter se hvaležno spomnimo usmiljenja polnih božjih del, ki so navezana na presladko ime Jezus. Zato je odločila za današnji praznik in za celo osmino

popolne odpustke vsem tistim, ki vredno prejmo sv. zakramente, so pri sv. maši ter nekaj molijo po namenu svetega očeta.

Drugi evangelij pa nas postavi na ženitnino v Kani, mestecu galilejskem. Na tej ženitnini, kakoršne še ni videl svet, najdemo Jezusa, Marijo, učence Gospodove, starašino, druge svate in služabnike. Ženin in nevesta sta morala pač dva posebno vrla, bogoljubna človeka biti, da sta imela med svati samega Jezusa in Marijo. Morda sta bila tudi iz Jezusovega sorodstva; izročilo pravi, da je bil ženin poznejši apostol sv. Simon. Ta dva človeka sta se torej odločila za zakonski stan, da v tem stanu poskusita in najdeta svojo srečo.

Bog je postavil različne stanove, da se svet vzdržuje, ker vsi ljudje bi v enem stanu ne mogli živeti. Treba je gosposkega stanu, treba je duhovske, treba je deželske gosposke; treba je rokodelskega, obrtnijskega in vojaškega stanu; treba je zakonskega, treba pa tudi samskega stanu. Če pa je Bog življenje na svetu uravnal tako, da je več stanov na njem potrebnih, razumeva se tudi samo ob sebi, da je Bog nekatere ljudi namenil za ta, druge za drug stan. Kakor hitro se dete porodi, že mu je odločen po božji previdnosti poseben stan, to je: Bog dá človeku take lastnosti, dušne in telesne, kakoršne so ravno v tem ali onem stanu potrebne, položi v njegovo srce taka nagnenja, ki ga z neko skrivno močjo vlečejo v stan, njemu namenjen; in vodil bo Bog človeka, ako bo ubogal, tako, da pride ravno v tisti stan, za katerega ga je bil namenil.

Toda glejte, človek je prejel od Boga prosto voljo; Bog torej človeka ne more siliti in ga tudi noče. Človek ali podá Bogu svojo roko ter se mu udá in ga uboga, in Bog ga pripelje v njemu namenjeni stan; ali pa človek odtegne Bogu svojo roko, in tako zgreši sebi namenjeni stan. In ravno o tem, o volitvi stanu, se mi zdi potrebno sedaj početkom predpustnega časa vam spregovoriti besedo. V ta namen vam pokažem v I. delu, koliko je ležeče na dobri volitvi stanu, in v II. delu vam povem, kako si dobro izvolite svoj stan. — Bodi vse v večjo čast presvetemu imenu Jezusovemu!

Človek, od žene rojen, malo časa živi (Job. 14, 1.). Zato je treba, da prav porabiš kratki čas svojega življenja. More si pa človek čas najbolje obrniti v telesni in dušni blagor, ako zadene pravi stan.

I. Koliko je ležeče na dobri volitvi stanu, morete torej spoznati na tem, ker je od tega odvisna 1. vaša časna in 2. vaša večna sreča.

1. Motil se bi hudo, kdor bi mislil, da je v stanu, ki si ga hoče izbrati, ali ki si ga je izvolil, sama dobrota in prijetnost doma. Vsak stan ima svoje težave. *Človek, od žene rojen, malo časa živi in je z mnogimi nadlogami obdan.* Vsakdo ima po svojem stanu svoje nadloge. Vladar na prestolu, ki vlada toliko raznovrstnim ljudem in narodom, ima svoje nadloge, kakor kmet pri svojem gospodarstvu, kakor rokodelc pri svojem delu. Da, kolikor višji je stan, toliko odgovornejši je, in toliko težji je dostikrat križ, ki mu je naložen. David je živel dosti mirneje in srečneje kot pastirček, kakor pa na vladarskem prestolu.

Pa veste, ljubi kristijani, katera je prava sreča v vsakem stanu? Prava sreča je zadovoljnost. Kdor je zadovoljen s svojim stanom, temu je zares prijetno to, kar mu Bog pošlje dobrega, in celó hude nezgode takega človeka tako ne potarejo, ker zaupa božji previdnosti. Vse drugače je pri človeku, ki ni zadovoljen. Podoben je bolniku, ki mu najboljša jed ne diši, in katerega vznemiri najmanjši šum. Taki ljudje niso veselega srca tudi, če se jim sicer dobro godi. Ako pa jih udarjajo razne nesreče, ne vedó in ne znajo si pomagati. Zadovoljnost je torej tisto dragoceno zelišče, ki nam življenje sladi, nezadovoljnost pa je črv, ki gloje na človekovi sreči noč in dan.

Vprašam pa dalje: Kje bomo iskali in našli to dragocenost, zadovoljnost? Le pri tistem človeku, ki si je prav izvolil svoj stan. Kristijani, kateri so v tistem stanu, katerega jim je Bog odločil, so kakor udje telesa, ki so vsak na svojem mestu in čisto zdravi. Kristijani pa, ki so zgrešili svoj stan, so podobni telesu, na katerem so udje izpahnjene ali zviti; če se le premaknejo, zaboli vse.

Kako je vse to resnično, morete se prepričati iz vsakdanjega življenja. Pojdite v hišo, kjer stanujejo zakonski, katerih ni Bog zvezal, ampak lahkomišljenost ali pozemeljski oziri. Kaj najdete tam? Prepir, kletvino, nezaupnost. Žena tarna nad možem, mož toži nad ženo, in skregata se za vsako malenkost. Vkupaj morata biti in ne moreta biti. Ona pravi: O, ko bi le tega ne bila vzela! On toži: Da sem si moral to žensko — če še hujše ne reče — navleči na glavo!

Sicer pa v vsakem stanu nezadovoljnost kali srečo in veselje.

Nasproti pa nas skušnja uči, da more človek v vsakem stanu — razun v stanu greha — biti zadovoljen in srečen, če mu je Bog odločil ravno tisti stan. Le pogledjte po zakonskih, ki so v božjem strahu stopili v ta stan, ozrite se na kmete, na rokodelce, na predstojnike, na podložne, ki so zadeli svoj stan: kako veselo in mirno preživé svoje dni! Veseli zjutraj vstanejo in mirno gredó zvečer k počitku, čez dan delajo pridno pa radi, in zadovoljni ter hvaležni povžijejo svoj kruhek. Vsak dan morejo Boga hvaliti, da so si prav izvolili svoj stan. Svojo zadovoljnost naznanijo včasih z besedami: Ko bi še enkrat prišli na svet, hoteli bi biti ravno v tem stanu.

2. Če pa je že za ta svet tolike važnosti, kako si kdo izvoli svoj stan, koliko bolj važno je še za v e č n o s t! Od prave izvolitve stanu je zavisen večjidel tudi večni blagor človekov. To pa zlasti zategadelj, ker človek, ki je v pravem stanu, spolnuje tudi dolžnosti svojega stanu vestno ter si tako nabira vedno več zakladov za nebesa. In če ga zadene nesreča, ker je tudi on otrok Adamov, prenaša jo s spokornim duhom.

Kdor pa je nastopil stan, v katerega ni poklican, tak ne spolnuje vestno svojih dolžnostij. Vsako delo ga teži; kar bi moral zdelovati posebno pazno in marljivo, zdeluje površno, ali se skuša delu izogniti. Take vrste gospodar in gospodinja se ne brigata dosti za otroke in ne pazita dovolj na družino in kmetijo. Take vrste predstojniki so nedelavni, brezbrizni za blagor svojih podložnih. Take vrste obrtniki in rokodelci se lotijo vsakega dela raje, kot tistega, h kateremu jih sili njih stan, povsod jih je najti, samo pri stanovskem delu redkokrat. Ali more biti tako početje brez odgovornosti pred Bogom? Heli v stari zavezi vam je dovolj znan.

Rečem (vam): Tak človek, ki ne spolnuje dolžnostij svojega stanu, greši v tej meri, kakor kristijan, kateri ne opravlja svojih krščanskih dolžnostij.

Razun tega, da nezadovoljneži s svojim stanom zanemarjajo svoje stanovske dolžnosti, udajo se tudi pogostokrat raznim drugim grehom. Nezadovoljneži v zakonskem stanu se zmiraj bolj oddalijo od steze čednosti, in čast pa vest odloživši, prelomijo celo zakonsko zvestobo, ki so jo bili sveto obljubili pred oltarjem. Nezadovoljen kmet popiva, se tožari, postopa ter kos za kosom odprodajaje svoje otroke spravlja na beraško palico. Nezadovoljen rokodellec, ki ga ne veseli delo, udá se lenobi, pijanosti, igri, tatvini. Zares mnogo

jih greši in drvi proti večnemu pogubljenju, ker so zgrešili svoj poklic. Ko bi Iškarijot ne bil postal apostol, bil bi se morda zveličal.

Z vsem tem pa seveda ni rečeno, da bo vsak pogubljen, kdor je stopil v stan, v kateri ga Bog ni poklical. Kdor vé, da ga Bog kliče v ta ali oni stan, pa vendar ne stopi vanj, se sicer pregreši, kakor sploh greši vsak, kdor kaj stori zoper voljo božjo. Sveto pismo govori: *Kakor resnično živim, pravi Gospod: Nočem smrti hudobnega, temveč da se hudobni vrne s svojega pota in živi.* (Eceh. 33, 11.) Če si torej v takem stanju, o katerem ti vest pravi, da ga nisi zadel po božji volji, spoznaj svoj greh, spovej se ga in prosi Boga, da ti odpusti; potem pa stori, kar svetuje sv. Avguštín: »Če nisi poklican, prosi Boga, da te pokliče«, to je: prosi ga, da ti dá potrebno milost, kakor jo daje tistim, katere je on sam poklical v ta stan. Bog, *kateri dobrega duha daje tistim, ki ga zanj prosijo* (Luk. 11, 13.), dal bo tudi tebi svojo milost. To pa je in ostane resnično: Težje se zveličaš v tistem stanju, v katerega nisi poklican, kakor v tistem, v katerega te Bog kliče.

II. Kdor si torej še ni izvolil gotovega stanju, naj pazi, da se ne prenagli, rabi naj zvesto pripomočke, ki so potrebni, da si srečno izvoli svoj stan. Ti pripomočki so: 1. Posvetovaj se z bogaboječimi osebami. 2. Moli prav goreče v ta namen. 3. Prizadevaj si, da prav krščansko živiš.

1. Pač se sme človek nekaj ravnati tudi po svojem srcu, in ni se treba podati v tak stan, ki človeku pri najboljši volji ni prav nič po godu; zakaj to je nedvomljivo znamenje, da ga Bog v tisti stan ne vabi. Po drugi strani pa človek tudi ne sme kar slepo slediti svojemu nagnenju, ker bi utegnil stopiti na nevarno stezo. Mladost ni skušena, domišljija je močnejša kot pamet; stan, kamor si človek želi, se mu vidi v najlepši luči brez sitnostij in težav. Zlate gore si človek obeta, pa dobi le grobljo. Kesanje je potem prepozno, in to dela človeka nezadovoljnega.

Če kje, treba je torej tukaj poprašati za svét skušene, bogaboječe osebe. Saj modri Sirah že sploh k temu opominja rekoč: *Pred vsemi deli bodi resnična beseda pred teboj, in pred vsakim dejanjem trden svét* (37, 20.). Zlasti je treba vselej vprašati stariše. Stariši so po božji naredbi vaši prvi in najbližji predstojniki. Bilo bi torej jako slabo znamenje za vas, krščanski sinovi in hčere, ako bi se skušali odtegniti modremu svétu svojih starišev. Res je, da vas ne veže dolžnost čisto po njihovem svétu

se ravnati pri volitvi stanu, ker mogli bi jim v kakem slučaju reči z besedami apostolskimi: *Sodite, če je prav pred Bogom, vas bolj slušati, kakor Boga* (Dej. ap. 4, 19.). Vendar poslušajte jih vsaj, da izveste, kake razloge imajo za svoj nasvèt, in če vi ne veste nič boljšega postaviti nasproti, ubogajte jih. Toda nahajajo se otroci, kateri si ne dajo prav nič dopovedati, ko so si vtepli v glavo svoj zaželeni stan. Pa kazen božja je kmalu za petami. Kar so stariši napovedali, česar so se že bali naprej, to se zgodi: otroci se morajo za to svojo trmo pokoriti vse življenje. Taka se je zgodila Samsonu. Zahteval je od svojih starišev, da mu dajo filistejsko hčer za ženo. Oče in mati sta ugovarjala rekoč: *Ali ni žene med hčerami tvojih bratov in med vsem mojim* (izraelskim) *ljudstvom, da hočeš vzeti ženo izmed Filistejcev* (Sodn. 14, 3.). Samson pa se ni udal in vzel je zoper voljo svojih starišev hčer filistejsko za ženo. Toda ta zakon je bil nesrečen; zakaj zaradi te ženitve se je sprl s Filistejci in izgubil je pri njih svojo čast in svoje življenje.

Bodite torej previdni, mladi ljudje, in ne svojeglavni, kadar si izbirate nov stan. Vprašajte za svèt svoje stariše, druge modre ljudi pa tudi svojega dušnega pastirja, da boste bolj mirni in zadovoljni v svojem stanu.

Vendar je pa kaj težko svetovati komu, ki se je v srcu že odločil za kak stan, pa le še poprašuje za svèt. Zgled te vrste se bere v Drobtinicah.

Mlada dekle, — ime ji je bilo Rotija — ki se je prištevala še med boljše, dogovori se z nekim mladeničem, ki pa ni bil veliko prida, da ga vzame v zakon. Mladeniču je bilo ime Matija. Rotija in Matija, to se že po imenu nekako veže.

Predno pa stori Rotija ta prevažni korak, gre poprej še gospoda župnika vprašat za svèt, ali naj vzame Matijo ali ne. Gospod župnik, moder mož, jo poučé, da je zakon sicer spoštovan stan, v katerem se jih je že veliko zveličalo, vendar samski, deviški stan je pred Bogom bolj čislán, ter sklenejo: »Rotija, svetujem ti, nikar ne jemlji Matije; vidiš, Matija je pijanec, igralec, ponočevalec, bodeš se še hudo kesala, ako ga vzameš.« Rotija pa pravi: »O, gospod duhovni oče, pa je le dobro, če ima človek kako pomoč; pravijo, če sta dva, varnejše je živeti; če jeden pade, lahko mu drugi pomaga vstati, in če kihne, ima mu kdo reči: Bog pomagaj!« — Gospod župnik pravijo: »No, pa se omoži!« — A Rotija zopet ugovarja: »Pa me vendar skrbi, morebiti bi se pa res lažje zveličala, če tako ostanem.« Gospod župnik: »No, pa tako ostani!« — Pa Rotijino srce še ni mirno, in zopet začne hvaliti zakonski stan: »Pa je vendar-le dobro, če ima človek na

stare dni kam iti pod streho.« Iz tega župnik previdijo, da tukaj se ne dá nič svetovati. Vendar pridenejo še jeden svēt, rekoč: »Rotija, še ta-le svēt ti dam: »Pojdi in poslušaj v soboto popoldne, ko bodo zvonovi zvonili delopust, le na uho vleci, kaj ti porekó.« — Rotija komaj čaka sobote in sobotnega zvonjenja. V nedeljo pride zopet k gospodu župniku, ki jo vprašajo: »No, kako so zvonovi peli?« — »O, tako lepo so peli, v jedno mer je šlo: Rotija, vzemi Matijo! Rotija, vzemi Matijo!« — Gospod župnik sedaj rekó: »Če so pa zvonovi tako dejali, potem ti seveda ne morem več braniti.« — Še tisti predpust so najeli godce.

Kmalu po veliki noči gospod župnik slučajno srečajo Rotijo in jo vprašajo: »No, mati Rotija, ali zvonovi še zmirom tako lepo pojó?« — »Oh, častiti gospod duhovni oče, sedaj pa vse drugače; tako milo pojó, da mi kar solze uhajajo iz očíj: Matija tepe Rotijo, Matija tepe Rotijo.«

2. Drugi pripomoček pri izvolitvi stanu pa je posvetovanje z Bogom v pobožni molitvi. Pobožni Jozafat je rekel: *Ker ne vemo, kaj nam je storiti, ostaja nam samo to, da svoje oči obračamo v te* (II. Kron. 20, 12.). Tako je ravnal mladi Tobija. Tri dni je premolil, predno se je poročil s Saro. Zato je bil njegov zakon srečen. Tako so ravnali tudi svetniki. Predno so se odločili za kak imeniten korak, priporočili so se Bogu v goreči molitvi. Celó naš božji Zveličar se je za svoj nastop pripravljaval 40 dnij in 40 nočíj s postom in molitvijo. Tudi vi molite prav goreče, predno nastopite nov stan, k svetemu Duhu, prosite Jezusa zlasti pri sv. maši in pri sv. obhajilu, da vas razsvetli, obrnite se tudi k Materi božji »dobrega sveta«, da vam pomaga stan prav izvoliti. Poslušajte njene besede: *Karkoli vam poreče, storite!* (Jan. 2, 5.) Karkoli vam Duh božji v vašem notranjem svetuje, to storite, tisti stan si izvolite.

3. Četudi pa nam je pobožna molitev zares koristna, vendar ne bi vam mogla donesti zaželenega vspeha, ako bi je ne združili s pobožnim, bogoljubnim življenjem. Sveti Janez namreč piše: *Vemo pa, da grešnikov Bog ne usliši* (to je takih, kateri hočejo v grehu ostati), *ampak če kdo služi Bogu in stori njegovo voljo, njega usliši* (9, 31.).

Med poglavitne vzroke, zakaj toliko ljudij zgreši svoj poklic, se prišteva grdo, pregrešno življenje že z mladega. Tako n. pr. se nahajajo sedaj v zakonskem stanu taki, ki se drug družega ne morejo lepo pogledati, ne prijazno nagovoriti, poprej pa se vkljub vsem prepovedim od strani starišev in dušnih pastirjev niso nikoli mogli dovolj nagledati drug družega. Zgodaj so se naveličali svo-

jega stanu, ker jih je združil greh, ne pa čista ljubezen. Sedaj jih Bog tepe z raznimi križi in nadlogami kažoč, da je on gotov, če tudi počasen plačnik. Verjemite mi, predragi, z lahkomišljenostjo, z grehom, z brezbožnostjo si še nihče ni ustanovil prave sreče.

Strah božji, ta je podlaga prave sreče za ta in oni svet. Sveti Duh blagruje takega človeka v 1. psalmu: *Blagor človeku, kateri ljubi postavo Gospodovo, in je enak drevesu, ki je zasajeno ob potocih, in daje sad ob svojem času; njegovo perje ne obleta, in vse, karkoli počenja, gre mu po sreči.* Govori pa tudi dalje rekoč: *Ne tako, hudobni, ne tako, temveč so kot prah, ki ga veter vzdiguje od zemlje. Zatorej hudobni ne bodo obstali v sodbi.*

Od prave izvolitve stanu je torej odvisna vaša časna in večna sreča. Zato se je treba poprej pametno posvetovati, pobožno moliti in lepo krščansko živeti. To prinese božji blagoslov. Zraven pa še premišlujte to-le resnico. Ni tako težavno v kak stan stopiti; toda silno težavno je in večjidel nemogoče, stan spremeniti ter si izbrati drug stan. To velja zlasti ozir zakonskega stanu. Zato pa sem vas danes podučil, kako si z božjo pomočjo izvolite oni stan, ki ga vam je odločila božja previdnost. Amen.

Valentin Bernik.

2. Kaj je moral Kristus storiti, da je zaslužil ime Jezus?

In mu je bilo dano ime Jezus.
Luk. 2, 21.

Kdo ne yé, koliko moč ima včasih kratka besedica, drago ime do našega srca. Koliko spominov se vzbudi v naši duši, ako slišimo kako tako ljubo nam ime. Vi, krščanski stariši, dobro poznate ona prijetna čutila, ono radost in veselje, ki je čutite, ko zaslišite prvikrat iz ust svojih majhnih, nedolžnih otročičev ljubki imeni: ata, mama! O kako vas razveseli to ime, kako vam doni tako prijetno v vaših ušesih. — In vi, sivolasi starčki, ve stare ženice, kaj pač čutite vi v svojem srcu, kakšna čutila vas obidejo, ako slišite besedo, tako kratko in ljubo besedo: »mladost«. Koliko starih spominov se vzbudi v vašem srcu, ako se ozrete v ono spomlad svojega življenja, ko ste tudi vi stopali tako brhko in veselo po lepi zemlji, ko vas je navdajala mladeniška moč, ko je vaše mlado srce bilo polno veselega upanja, ko ste tako pogumno

gledali v prihodnost, od katere ste toliko pričakovali. In leta so pretekla, tako hitro pretekla, telesna lepota, krepkost in gibčnost se je zgubila, marsikako upanje se ni spolnilo in sedaj ste postali stari, da, stari. Mladost je zbežala in nikdar več je ne bo nazaj. — Tako imajo nekatere besede, nekatera imena, čudno moč do človeškega srca. Jaz pa vem še za neko ime, ki čudovito presune človeško srce, ime tako mogočno in sveto, tako ginljivo in milo, ime, katero se pred vsem imenuje »sladko« ime. Kdo izmed vas ne pozna tega imena, v katerem molimo in želimo vsak dan: *posvečeno boži tvoje ime, ime, ki je nad vsa imena, zakaj v tem imenu se pripogiba vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.* To je sveto, sladko ime Jezus! Neskončni, najsvetejši Bog sam je prvič to ime izgovoril v nebeških višavah takrat, ko je odposlal svitlega angelja, ko mu je dal povelje: *Glej tam na zemlji v nizki hišici izvoljeno devico. Hiti in pozdravi jo: Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, glej, rodila boš Sina in imenuj njegovo ime Jezus.* — Iz božjih ust v nebeških višavah je tedaj zvedel angelj to sladko ime in prvič se je na tem svetu glasilo to ime iz angeljskih ust. Kako sveto, kako pomenljivo je torej to ime. Da, pomenljivo. Vem, da vam je vsem znano, da pomeni ime Jezus toliko, kakor »odrešenik, zveličar« sveta. Toda, ali ste tudi že kedaj premišljevali, koliko je Gospod trpel, da je dobil to ime. Da, Jezus nam je bil pravi Jezus, pravi zveličar in odrešenik, toda povem vam: odrešenje, po katerem je dobil Gospod ime Jezus, to je odrešenje, je bilo velikansko delo, delo bolj veličastno in slavno, kakor stvarjenje zvezd in solnca. Kaj je moral Jezus vse storiti, da je zaslužil ime Jezus, to je odrešenik, to bo predmet današnjega govora.

Pričnem v zaupanju na pomoč onega mogočnega in svetega imena, katerega spomin danes obhaja sveta cerkev. Želim, da bi vam vedno ostalo v spominu, koliko je božja ljubezen storila za naše odrešenje.

Prva dva človeka sta se v raju pregrešila z napuhom. Hudoobni duh v kačji podobi ju je zapeljal v ta greh, ker jima je obetal: *Kakor Bog bosta, in spoznala bosta dobro in hudo.* In glejte, revni človek, ki je bil iz prsti narejen, hotel se je povzdigniti nad angeljske kore, hotel je postati Bogu enak. Ali ni bil to nezaslišan, ostuden napuh? Da bi se tedaj zbrisalo to veliko zagrešenje človeško, zato je druga božja oseba stopila iz nebeških višav

na našo ubogo zemljo. Kristus je vzel nase ves dolg, on je nosil vse zasramovanje tega sveta. Zaradi tega so ga že preroki v starem zakonu videli zasramovanega, v bolečinah in revah. Že kralj David nam napoveduje trpečega Zveličarja, kako sam o sebi toži: *Jaz sem (kakor) črv in ne človek, zasramovanje ljudi in izvržek izmed ljudstva. Vsi, ki me vidijo, me zasmehujejo; s ustnicami gibljejo in s glavo majejo. V Gospoda je zaupal, naj ga reši, otme naj ga, ker ga ljubi.* In prerok Izaija ga gleda v duhu in pravi: *Nima ne podobe, ne lepote in videli smo ga . . . zaničevanega in najzadnjega med ljudmi, moža bolečin . . . in bil je štet med hudobne in je nosil njih grehe.*

Kako natančno se je vse to nad Zveličarjem spolnilo v novi zavezi, kar so prerokovali sveti možje že v starem zakonu! Sveti evangelisti so nam priče, koliko bolečin, rev, nadlog, zasramovanja je moral pretrpeti Kristus, da nam je postal pravi Jezus, pravi odrešenik.

Pridite, bogoljubne duše, in oglejmo si Kralja večne nebeške slave, kako je živel tu med nami v največji ponižnosti, kako je nosil naše grehe, da nam je postal zveličar. — Glejte tam oni na pol podrti hlev blizo Betlehema. Tam leži na slami vaš Zveličar kot majhno dete. Svitle solze mu tekó čez ljubo lice radi mraza in pomanjkanja. Bog, ki je vstvaril v enem trenutku nebo in zemljo, katerega na sam miglej slušajo milijoni in milijoni angeljev, ravno tisti je sedaj pahnjten iz človeških bivališč tje med neumno živino, v hlev, ki je še za živali preslab. — Toda zapustimo hlev in oglejmo si Zveličarja v oni nizki, majhni hišici v Nazaretu. Tam je prebival naš Zveličar skoraj celo svoje življenje. Nikdo v Izraelu se ne meni zanj, saj ga imajo le za sina ubogega tesarja Jožefa. V onih rokah, ki so odkazale solncu in zvezdam pot na nebu, vidite sedaj sekiro in žago; tisti, ki je dal lilijam na polju obleko, tako, da so lepše kakor Salomon v svoji kraljevi časti, tisti hodi sedaj sam v priprosti obleki; tisti, ki nasiti ptice pod nebom vsak dan, ravno tisti si služi sedaj sam svoj kruh s težkim delom. — Toda pojdimo naprej in oglejmo si Zveličarja pred sodniki v Jeruzalemu. Glejte, tam stoji vaš Zveličar kot hudodelnik. Njegove roke so trdo zvezane; na bledem obličju vidite krvave rane, s satanskim zasmehom ga suvajo divji rabelji, besna množica zažene strašno vpitje in krik: *Križaj ga, križaj ga!* In sedaj ga bolj vlečejo kakor pa peljejo vun iz mesta na goro Kalvarijo; hitro jim gre od rok strašno delo. Visoko se dviga v zrak križ in na

križu visi z raztegnjenimi rokami in nogami naš Zveličar. Brezštevilna množica obdaja križ. Glejte, tam gori med razbojnikoma trpi sedaj naš odrešenik tri ure smrtne težave. Tam umira kot hudodelnik, toda hudodelstva, katera nosi, so naša hudodelstva, so hudodelstva celega sveta. In sedaj zakliče z močnim glasom: *Dopolnjeno je*, in potem nagne glavo in umrje. — Da, da, veseli se Adamovi rod, v tem trenutku je dopolnjeno tvoje odrešenje.

Toliko je torej moral trpeti Gospod, da je imel ime »Jezus«, to je odrešenik sveta. Ali bi še mogli dvomiti nad tem, da bo to ime vsem kristijanom sveto ime, katero bodo hvaležno izgovarjali z največjim spoštovanjem? Toda žalibog, ni vselej tako. To sveto ime ni vsem kristijanom tako ljubo in drago, kakor apostolu Pavlu, ki je v svojih 14 listih to ime 219 krat zapisal. Zlasti nekateri ljudje, ki se imajo sami za omikane, sramujejo se pogosto tega imena. Drugi ljudje rabijo to ime pogosto brez vsakega spoštovanja; oni imajo to sveto ime v ustih pri vsaki priložnosti: če se začudujejo, če kaj novega slišijo ali vidijo, če jih kaka majhna reč zaboli itd. Vprašam, ali je dostojno za kristijana, ako rabi to najsvetejše ime tako pogosto brez vsake potrebe? Svetniki in angelji hvalijo to ime v nebesih neprenehoma v svetih pesmih, Bog sam je na Sinajski gori med gromom in bliskom zaukazal: *Ne imenuj po nemarnem božjega imena!* vsaki dan se dvigajo prošnje proti nebu: *Posvečeno bodi tvoje ime*, le mi bi se drznili tako brez premisleka blebetati in skruniti pri vsaki malenkostni priložnosti ono ime, *v katerem se pripogibljejo kolena vseh v nebesih, na zemlji in pod zemljo?* Nikakor ne, dragi bratje, nikdar se ne pridružujte onim, ki se sramujejo tega imena! Ne posnemajte pa tudi onih, ki brez vsakega spoštovanja rabijo to sveto ime.

Zvedeli ste danes, kako sveto in častljivo, kako mogočno je to ime. Spoznali boste sami njegovo moč, ako ga boste le spoštljivo rabili v potrebi. In to vam gorko priporočam: Kadar ste v kaki telesni ali dušni nevarnosti, prav posebno, kadar se vam bližajo skušnjave, takrat le imejte to sveto ime v ustih, ali pa vsaj v srcu. Sladko ime Jezus naj vam bo vedno svitli meč zoper satanove napade. Rabíte tudi to ime pogosto v pobožnih zdihljeh, in če se boste navadili to ime rabiti z največjim spoštovanjem, potem boste zajemali iz tega svetega imena moč in tolažbo tudi v smrtni uri. Kadar vas bodo obhajale smrtne težave, kadar se

vam bo odpovedal ud za udom in se bo počasi začela ločiti duša od telesa, potem boste še imeli na tresočih, bledih ustnicah sladko ime Jezus, ki vam bo ključ v nebesa. Amen. I. Renier.

Tretja nedelja po sv. treh Kraljih.

I. Dušno trpljenje pogubljenih.

Otroci kraljestva bodo pahnjeni v
vnanjo temo; ondi bo jok in škripanje
z zobmi. Mat. 8, 12.

Ko je videl naš Gospod Jezus Kristus veliko vero in zaupanje evangelijskega stotnika, ki ga je prosil zdravja za svojega hlapca, pomagal mu je in ozdravil bolnika. — Pri tej priliki pa se je Zveličar obrnil do okolu stoječih ter jim dejal: *Veliko jih bo prišlo od vzhoda in zahoda in bodo sedeli pri mizi z Abrahamom, Izakom in Jakopom v nebeškem kraljestvu, otroci kraljestva pa bodo pahnjeni v vnanjo temo; ondi bo jok in škripanje z zobmi.* (Mat. 8, 11—13.)

S temi besedami nam je hotel Kristus naznaniti, da bode zveličanih mnogo onih, ki so bili rojeni kot neverniki, da bode pa pogubljenih mnogo onih, ki so bili rojeni in izrejeni v sv. kato-liški veri, in jih bode potem vekomaj vest grizla v peklenskem ognju. Poglejmo in prevdarimo danes nekoliko to trpljenje pogubljenih.

Vem, da nekaterim to ne bode všeč. Morda poreko: »Kaj nas pridigar zmirom straši in plaši; saj so ljudje tako že zadosti ostrašeni!« — Vem, da bi bilo nekaterim ljubše, če bi se pridigalo vedno le o nebesih. A mašnik Gospodov se ne sme ozirati samo na to, kaj je ljudem všeč, ampak mora izpolnjevati božjo voljo.

Govoril vam bom torej o tem, kako bode pogubljene pekla vest, in sicer zato, ker bodo spoznali: 1. kako malo bi se jim bilo treba potruditi za zveličanje, 2. za kako majhno ceno so si izbrali pekel in se odrekli nebesom.

I. Sv. Alfonz Lig. nam pripoveduje, da se je sv. Humbertu prikazala neka pogubljena duša ter mu dejala, da dvojno posebno peče pogubljene in sicer: 1. da bi tako lahko dobili nebesa, če bi bili le hoteli, in 2. da so si za tako majhno odškodnino izvolili

peklensko trpljenje ter izgubili nebesa. — Poglejmo najprej prvo trpljenje. 1. Če človek po svoji lastni krivdi zamudi kako slovesnost, veselico, kako ga to grize in peče, da ni prej prišel, da se ni bolj podvizal, pohitel, sploh: da bi bil tako lahko vžil veliko veselja, a si je sam kriv te zamude! Prav tako n. pr. je pri javni dražbi. Če bi kdo rad dobil kako reč, ki mu je zelo ljuba, pa zamudi čas; ali pa mu jo prevzame kdo drug — s tem, da dá le kaj malega več, nego-li on, kako se potem kesa, da ni prišel za časa, ali da ni obljubil še on par krajcarjev več — sploh, da ni porabil te ugodne prilike, ko bi bil tako lahko dobil zaželeno stvar. — Koliko hujše bo še le pogubljenim, ko bodo videli, kako lahko bi bili dobili nebesa za vso večnost, pa niso skrbeli za to, niso hoteli, niso marali! Očitali si bodo sami sebi: »Glej, nespartnik! če bi se bil varoval one pregrehe, če bi ne bil toliko gledal, kaj porekó ljudje, da bi se ne bil sramoval lepo živeti zaradi ljudij, če bi se bil izogibal one grešne priložnosti, onega grešnega tovariša, pa bi se bil zveličal! — Če bi bil bolj goreč v službi božji, v sprejemanju sv. zakramentov, če bi se bil bolj skrbno priporočal Bogu: ne bi bil zopet in zopet grešil, in se tudi ne pogubil. Se vé, saj sklepal sem tolikokrat, da bodem to storil — si bode očital tak sam sebi — pa kaj, ko je ostalo vse le pri sklepih in se nisem hotel poboljšati! Saj začental sem, a nikdar nisem dovršil, izpolnil: in tako sem se pogubil! — Oh jaz neumnež! Če bi bil toliko storil za Boga in za svojo dušo, kolikor sem prestal za to, da sem mogel vstrezati svojemu spačenemu poželenju: kako lahko bi se bil zveličal. Če bi bil toliko delal za nebesa, kolikor sem se trudil za pekel: kako bi bil zdaj zadovoljen, ne pekel bi se zdaj tu. A zdaj: kako se mi godi! In takó se mi bode godilo celo večnost!

2. Posebno bode peklo pogubljenega, ko se bode spominjal, koliko dobrih zgledov je videl na svetu. Poznal jih je mnogo, ki so živeli pobožno in sveto tudi sredi nesvetega sveta. In videl, da so se tudi res zveličali! Spominjal se bo nadalje, koliko dobrot in milostij mu je Bog ponujal, s katerimi bi se bil lahko zveličal. Dal mu je bil na svetu: narurne darove, dobro zdravje, dobro srečo, dobro glavo, zmožnosti, talent, dolgo življenje, dobre stariše, učeniike: naj bi jih bil porabil v svoj prid. A zastonj je bilo vse to! Dal mu je bil Gospod tudi mnogo dušnih darov. Imel je molitev kot pomoček, sv. zakramente, dajal mu je Bog toliko milostij, pomoči in podpore v zakramentih in zraven njih ga je

tolikokrat razsvetljeval, nagibal, vodil k dobremu, k poboljšanju, izpreobrnjenju, tolikokrat ga ljubeznjivo klical, pa mu tudi žugal, strašil ga z nesrečami, ki so se pripetile ali njemu, ali drugim v njegovem obližju! Pa ne! nič ga ni ganilo; nič ga ni moglo ogreti, navdušiti, zvabiti k ljubezni do najdobrotljivejšega Gospoda. In zdaj — zdaj je — prepozno; ne da se nič popraviti!

3. Oh — bode moral zaklicati — zdaj je prepozno! *Minula je žetev, končalo se je poletje, in nismo se rešili* (Jerem. 9, 20.). Minula je poletna doba, doba pozemskega življenja, ko je bilo čas, delati za dušo in nabirati si zakladov za nebesa, ki jih molj ne sné in rja ne konča! Pa nisem hotel obrniti v svoj prid — onega časa, in zdaj, zdaj je nastopila zima, huda zima, zdaj ne morem nič več zaslužiti za nebesa! Oh, kako lahko bi bil zdaj srečen in vekomaj srečen, presrečen; a mestu tega me je zadela ostra, a pravična sodba božja: obsojen sem v pekel, grozni pekel, in tu moram bivati — oh, da se človek ne zmoti, ne znori, bivati mi je v tem peklenskem ognju vso večnost — neskončno večnost! Oh, gorje, gorje!

II. Ali poleg tega bode za pogubljene še velika pokora: ko bodo izprevideli, kako majhno odškodnino so prejeli na svetu za to, da so si prostovoljno izvolili in nakopali večno pogubljenje ter se odrekli svetim nebesom.

1. Recimo tudi, da je človek užival vse mogoče dobrote tu na svetu 50, 60 ali 70 let: kaj pa je to proti neizmerni, neskončni večnosti? Oh, kako naglo mine vse posvetno: vse je le za trenutek, minljivo. In pa kolikokrat so še te svetne dobrote namešane z žalostjo in britkostjo. Saj ni mogoče, da bi človek v grehu živel res srečno, ker Bog takim tudi prave posvetne sreče ne dá. *Ni ga miru za brezbožne* (Iz. 48, 22.). Kak dobiček bode torej imel grešnik od tega, če je tu zadovoljeval svojim strastem in počutkom, če je vžil vse, kar mu je srce poželelo: če bo naposled večno pogubljen! Ko bode v peklju le nekaj let, zdelo se mu bo posvetno življenje le kot kratke sanje, iz katerih se je vzbudil, žal! v večnem ognju.

Znana je pravljica o miški, ki se je bila vjela v past po svoji neprevidnosti. Miška iz luknjice pride in ogleda nastavljeno past. Dobro, si misli — vidiš jo past! Zviti ljudje nastavijo dve deščici, zgoraj naložé kamenje, vmes pa nataknejo sladke slanine, da bi tako miška sprožila past in se ujela. Pa miši smo modrejše, kakor ljudje. Ne boste me vjeli, ne! Pa povohati — dé miška — povohati pa vendar smem dobro slanino; saj nos še ne sproži pasti. Miška povoha, past zagrmí — miška leži mrtva.

Oh, koliko ljudij dela tako neprevidno, kakor ta modra miška!

Sveto pismo nam pripoveduje slično zgodbo. Kralj Savel je bil zapovedal, da se Izraelci ne smejo dotakniti jedi in pijače, dokler ne premagajo sovražnikov. Kdor bi kaj okusil, moral bi bil umreti. A kaj se zgodi? Njegov lastni sin Jonatan, ko je bil ravno prej potolkel veliko trumo sovražnikov, se izpozabi, dotakne se s paličico gozdnega meda ter ga polize. Ko se je to zvedelo, bil je Jonatan k smrti obsojen. In tedaj je zaklical poln bolesti: *Malo medu sem pokusil, in glej, umreti moram* (I. Kralj. 14, 13.).

Sicer je Jonatana rešilo ljudstvo, ker se mu je smilil. A pogubljeni se ne bodo smilili nikomur; nihče jih ne bode hotel rešiti in jih tudi ne bode mogel.

Kakor miški, kakor Jonatanu, godi se tudi pogubljenim. Marsikdo ima tako malo užitka od greha, da se lahko reče o njem, kakor o miški, da je le okusil grešno veselje, more se reči o njem, kakor o Jonatanu, da je le pokusil malo medu »grešnega veselja!« In vendar ga doleti večna smrt! Marsikdo prodá dušo peklu za to, da se je malo zmaščeval nad svojim bližnjim, s komur je živel v sovraštvu; drugi za malo grešnega, krivičnega dobička, ki ga je prigoljufal; tretji za malo mesa, ki ga je vžival o prepovedanih časih; četrti za kozarec vina; drug zopet zaradi trenutka nečiste sladnosti, mesenega razkošja, ki ga je lovil, ali pa zaradi jednega prstana, uhanov, rute, ki jo prejme od zapeljivca za prodano devištvo. Ali se ne more po pravici reči, da vsi ti le okusijo grešno veselje, le pokušajo med nečiste prepovedane radosti in da morajo zato dati svojo dušo peklu v plen? Ali ni to strašno, da morajo zato večno goreti v peklenškem plamenu: ali niso podobni miški in Jonatanu? Ali ni to hudo dušno trpljenje — ta spomin: kaj pa imaš, kaj si vžil za vse to, da si si nakopal večno trpljenje?

A posebno bode še hudo pogubljenim, da so tako za malo ceno oddali nebesa. To bode še hujše trpljenje. Sv. Peter Krizolog pravi: *Bolj bodo trpeli zaradi (izgube) nebes, nego zaradi (zaslužnja) pekla! Naj bi se pogubljenim še toliko in še tako hudo trpljenje naložilo — če bi mogli pri vsem tem še gledati Boga, potlej bi ne čutili več pekla.*

Kako hudo se zdi človeku, ako izgubi po nemarnosti kako dragoceno reč: prstan, uro in sploh kaj takega, kar mu je ljubo in drago! Kako se vjeda in trapi samega sebe, češ: Nisi mogel bolje varovati; izgubljena je ona dragotina, in tega si kriv sam! Dalje! Človek navadno gleda pri posvetnih rečeh, da vse le drago proda. A če se primeri, da je karkoli dal pod ceno, kako ga to

bode in grize; kako si očita samemu sebi to nespamet! Koliko bolj bode šele peklo pogubljenega, ko bode videl, da je za tako prazen nič izgubil pravico do nebes.

Pripoveduje se o angležki princesinji Elizabeti, da je bila zelo častihlepna, da je želela na vso moč postati kraljica. Nekega dne je rekla: »Naj mi dá Bog 40 let vladati, potem se odrečem pravice do nebes.« In res, dosegla je svoj namen; vladala je, a njeno življenje ni bilo posebno krščansko niti srečno. Če bi jo vprašali zdaj, ko je že v večnosti, glasil bi se gotovo njen odgovor drugače. Oh, kaka žalost jo mora obdajati, če je zdaj pogubljena, da je tako dober kup prodala nebesa — za vladanje 40 let, v katerih so jo poleg tega še vedno obdajale nevarnosti, težave in stiske.

Sv. pismo nam pripoveduje o Ezavu, ki je bil zavoljo lakote prodal svoje prvorojenstvo svojemu bratu Jakobu za skledo lečnate jedi. Ko je spoznal, kaj je bil storil, tedaj je »zarjul z velikim glasom« (I. Mojz. 27, 34.).

Jednako bode pač delal tudi vsak pogubljeni, ko bode pomislil, da je izgubil nebesa za kratko, minljivo veselje, ki je bilo poleg tega še čestokrat ostrupljeno z raznimi britkostmi in nevesečnostimi.

Bil je neki deček, kakih 7 let star. Nekega dné mu strijc dá petico za dar. Deček od veselja ne vé, kaj bi počel. Nato pa leti takoj v prodajalnico ter si kupi novo piščalko in dá ves denar zanjo. Pride domov, preleta vse kote, ter piska in piska, da je šlo vsem skozi ušesa. Pa ga poprašajo: koliko je dal za piščalko. A ko jim pové, da je dal petico, tedaj se mu začnejo znanci smejati, češ: da je preveč dal zanjo, da bi si bil lahko štirikrat toliko blaga kupil za oni denar. Od zdaj dalje ni mogel videti več one piščalke; tako ga je peklo, da jo je predrago plačal.

Vendar mu je to pomagalo. Ko ga je pozneje mikalo, da bi si bil kupil kaj nepotrebnega, takoj je dél sam pri sebi: Ne! kdo bo dajal toliko za revno piščalko! — In denarji so mu ostali! In ko je odrastel, ter po svetu hodil, videl je, kako so ljudje iskali prazne posvetne časti, tudi s krivičnimi pripomočki. In tedaj je vskliknil: Oh, koliko ti ljudje dajo za borno piščalko! Ko je videl lakomnika, ki je le grabil in kopičil denar in blago — po pravici ali krivici, kakor je prišlo — dél je zopet: Oj nespametnik, predrago kupuješ piščalko. Saj ni vredna toliko! — In ko je videl zapravljivca, pijanca, nečistnika, ki dá svoje blago, premoženje, zdravje, poštenje, življenje, dušo za tako minljivo, grešno veselje, vzkliknil je zopet: Oj, ti reveži, koliko dajo za revno piščalko; predrago jo kupujejo, piskajo in ropočejo v časno in večno nesrečo.

Kraljici Elizabeti, Ezavu, dečku s piščalko, vsem tem so podobni oni, ki živé po svojem spačenem poželenju. — Ali niso

ti veliki neumneži! Oh, kako jih bode peklo in grizlo na onem svetu v večnosti, ko bodo pomislili, da so dali za tako prazen nič — za 40 let — za skledo lečnate jedi — za piščalko — da so dali za to dragoceno reč — sv. nebesa!

Oj, kristijan! če si bil dozdej posvetnosti udan, v greh zakopan, da si hotel dati nebesa za prazen nič, prejenjaj: ne bodi dalje več tako nespameten. Skusi, da prav kmalu popraviš svojo zmoto, dokler je še čas! Kdo vé: ali te Bog ne zapusti v prihodnje, če se zdaj brzo ne odločiš za lepo, krščansko življenje, in se tako večno ne pogubiš?! Spominjaj se one miške, ki je slanino le pokušila, pa Jonatana, ki je le malo medu jedel, spominjaj se dečka, ki je predrago kupil piščalko. Glej, da jim ne bodeš ti jednak: da ne zapadeš večni smrti zaradi malo »medu«, t. j. grešnega radovanja, da ne daš sv. nebes za revno piščalko, t. j. posvetne dobrote!

In ko te bode hudobni duh motil in begal, *spominjaj se štirih poslednjih rečij in vekomaj ne boš grešil.* — Posebno pa še pribeži k Jezusu Kristusu in prosi ga pomoči, kliči Marijo pribežališče kristijanov: in zmagal boš, rešil se pekla, priboril si nebesa. Plačilo je veliko, vredno boja: *Jaz sam bom tvoje veliko plačilo!* pravi Gospod. Amen.

Tešemir G.

2. Nečistost.

In glej, gobov je prišel in ga molil rekoč: Gospod, ako hočeš, me moreš očistiti. Mat. 8, 2.

Strašne in ostudne so bile gobe, kakoršne je imel bolnik, o katerem pripoveduje današnji sv. evangelij; gobov človek je bil namreč po vsem životu kakor s hrastovo skorjo obdan, imel je pečene ude in ognjene oči, grd smrad je šel od njega in celo njegova sapa je bila strupena. Zato pa je tudi moral tak revež zapustiti svoje znanke, prijatelje in vse ljudi in po samotnih krajih med divjo zverino bivati in objokavati svoj žalostni stan. — Med nami, preljubi moji! sicer ni te grde gobove bolezni in jo poznamo komaj po imenu, ali zato pa se je druga, še bolj nevarna bolezen — »dušne gobe« bi jo lahko imenoval — prišla človeškega rodu in se razliva po svetu kakor deroča voda ter žuga vse potopiti. Ona ne konča samo trupla, ampak pahne tudi dušo v peklensko

brezdno; ona poreže najlepše rože in jih vrže v večni ogenj; zali mladeniči, cvetoče device padejo pod njenim neusmiljenim srpom in kakor trava na polju zvenejo in se posušijo. Kako se pač tej kužni bolezni pravi, ugibate morda že na tihem in marsikateri je morda že uganil, predno sem vam jo imenoval. Najraje bi molčal o tej bolezni, ker sv. Pavel sam pravi, da se med kristijani še imenovati ne bi smela. Ali v naših časih, ko je tako malo čistosti in sramežljivosti, se pač o nečistosti ne sme molčati. Zato hočem danes o tem grehu govoriti, vendar tako, da ne bom pohujšal čistih duš, ki se še — hvala Bogu — tudi med vami nahajajo, in ne žalil njihovih ušes. Rečem torej: Grd in ostuden greh je nečistost kakor noben drug greh ne — o tem govorim v I. delu; pa tudi nobenega greha Bog tako ne kaznuje, o tem govorim v II. delu.

O vi vsi pričujoči, ki ste še nedolžnost ohranili, in vi, ki ste jo že zapravili, poslušajte me z božjim strahom in prosite Gospoda, da bo razsvetlil vaše srce, kako da morate uravnati svoje življenje.

I. Grda in ostudna je sicer vsaka pregreha, ki žali Boga in pogubi človeka, ali gršega na svetu vendar ni, kakor je nečisti greh; to je strašno in grdo dejanje, kakor živi pekel, zakaj *vsak greh*, pravi sveti Pavel (I. Kor. 6, 18.), *ki ga človek stori, je zunaj telesa, nečistnik se pa pregreši nad svojim lastnim telesom*. — Ni pa tudi toliko ljudij vojska pobila, tudi ne kuga pomorila, kolikor jih je nečistost storila časno in večno nesrečnih. Koliko nečistnikov se posuši, koliko jih umrje vsled jetike in drugih ostudnih bolezni; koliko jih zapravi svoje premoženje in vso srečo, na stare dni pa obupa in stori grešno smrt, to vé le Bog sam.

Mislite si, kristijani moji, pošteno nevesto na dan njene poroke, ko je čedno opravljena in zalo oblečena, lepega zadržanja in nedolžnega srca. Kaj bi rekli, ko bi jo videli, kako da v najlepši obleki tava po mlakuži in blatu, se ondi igra in norčuje? Gotovo bi rekli: škoda za lepo obleko, da se tako umaže, pa še bolj škoda za dekleta, da je tako noró in neumno. Še večja škoda pa je za tebe, rečem jaz, ki si z nečistostjo omadeževal svoje truplo; zakaj tvoja duša je bila po sv. krstu kraljeva hči nebeškega Očeta, nevesta Jezusa Kristusa in izvoljen tempelj sv. Duha; s svatovskim oblačilom, belim ko sneg, je bila oblečena in lepo je cvetela, kakor roža v jutranji rosi. Ali vso to lepoto ji je odvezel nečisti greh in ves svet ji je ne more več povrniti; vse cvetje je posušila nesramna

nasladnost in nikoli več ne bo cvetelo. — In kakšna škoda je to, lahko sklepamo iz besedij sv. Janeza: *Nič nečistega ne pride v nebeško kraljestvo*. Zato pa tudi Jezus med svojimi apostoli ni trpel nobenega nečistnika. Bil je med njimi lakomni Judež, ki je svojega Gospoda prodal za trideset srebrnikov, bil je nezvesti Peter, ki ga je trikrat zatajil, bil je neverni Tomaž; pa nečistnika ni bilo nobenega, zakaj *ne prešestniki*, govori sveti Pavel, *ne nesramneži, ne mehkužneži ne bodo posedli kraljestva božjega*.

Veliko pregreh se zgodi na svetu, ki vpijejo v nebo in ljudi delajo nesrečne, pa pregrehe človeškemu rodu tako škodljive vendar ni, kakor je ostudna pregreha nečistosti. Tudi veliko žalostnega vidimo na svetu, ali bolj žalostne podobe na svetu ne poznam, kakor je podoba mladeniča ali deklice, ki se dá zapeljati svojemu slabemu poželenju. Žalostno je sicer, kadar hud veter polomi mlada drevesa, preden prinesejo kaj sadu, žalostno je tudi gledati, kadar toča pobije žitno polje in ubogemu kmetu sili v roko beraško palico, ali koliko bolj žalostno je, če se verna duša pogubi, ki je več vredna, kakor vse lepотиje sveta, več kakor vse pozemeljsko bogastvo.

Nečistnik je dereč volk med nedolžno mladino; nevaren je njegov pogled, škodljiva je njegova sapa vsakemu, ki se ga ne ogne, kakor črviv sad hodi po svetu in bleđa smrt se mu pozna že na obličju; podoben je suhemu drevesu, katerega so objedle gosenice. Zato pa nas sveto pismo tako lepo opominja: *Moj sin! poslušaj me in zastopi besede mojih ust. Odrvni svojo pot daleč od nesramnosti in ne približuj se k vratom njihove hiše; njih noge gredo v smrt in njih stopinje peljejo v pekel*. Nikar se ne izgovarjaj: saj jih veliko nečisto živi in kaj se jim je hudega zgodilo? Njih sodba že teče, če že ni obtekla; šiba se že za nje spleta in kakor hitro bo spletena, bodo strašno tepeni. In da boš to bolj verjel, hočem ti pokazati nekatere zglede, kako da je Bog kaznoval ta greh.

II. Grd in ostuden je greh nečistosti; kdo more reči, da ni? Tako je ostuden, da nobena stvar ni tako; tako je črn, da nobene saje ne tako, in tako strupen, da nobeden gad ne tako. In ker tepe Bog vsakega grešnika, tepe nečistnika do bele kosti. Nečisto je živel ves svet v začetku, ni bilo sramožljive device ne žene; ni bilo poštenega mladeniča ne moža razun Noeta in njegovih, in zato je Bog zdihoval in dejal, da mu je žal, ker je človeka stvaril. In za kazen je studence odprl in oblake razdril in od zgoraj in od spodaj je voda šumela in pokončala ljudi in zverine, in razun osem oseb je bil pokončan ves človeški rod.

Grdo sta živeli razuzdani mesti Sodoma in Gomora — strah in groza je le na to misliti — ali pravični Bog ji je požgal z žveplom in ognjem in še dandanašnji stoji ondi smradljivo jezero, kakor da bi se bilo svojega smradu navzelo od nečistosti; nobena riba ne more v njem obstati in nobena žival prebivati poleg njega; vse je mrtvo, še trava ne raste iz zemlje v večno spričevanje vsem rodovom, kako strašno pravični sodnik kaznuje ta greh.

Slabo so živeli tudi Izraelci, ko so prišli v Medijansko deželo; triindvajset tisoč se jih je štel, ki so se omadeževali s tem grehom, ali tudi Bog se je nad njimi tako razsrdil, da je moral Levijev rod jeden dan vse pomoriti in posekati.

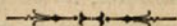
Sedem mož, ki so Saro, Raguelovo hčer, polni živinskega poželenja, za ženo vzeli, pomoril je prvo noč hudi duh, ker do takih ima hudobni duh posebno oblast. In kakor tem, tako se bo godilo vsem nečistnikom.

Zavoljo greha nečistosti jih bo malo zveličanih, je rekel sveti škof Remigij o svojih časih; ko bi pa on zdaj živel, kaj bi šele rekel o naših časih? Ko bi videl toliko zapeljanih, toliko hudobnih, malo, malo bo zveličanih, rekel bi; ko bi videl, da je vasovanje in znanje z drugim spolom tako navadno, ko bi videl, da v govorjenju ni pameti, v pogledih ni sramožljivosti, v obleki ni poštenja, v zadržanju ni nedolžnosti; ko bi videl misli, ki rojé po glavi, želje, ki se kuhajo v srcu, dela, da mora zarudeti pošten kristijan, — vpil bi, kar bi mogel, da bo zavoljo greha nečistosti odraščениh malo, silno malo zveličanih.

O nečistost, »dušne gobe«, tako ti moram reči, torej je zmiraj res, da ti polniš z dušami pekel. Bratje in sestre moje! prosim vas kakor vaš prijatelj, ki vam hoče vse dobro, zdržite se mesenih želj in videli boste, da bodete lahko obstali na sodbi. Če morebiti moje besede nič ne izdajo pri vas, pa sami povejte, kaj mi je storiti, da se bodo prijele moje besede vašega srca ter se bodete varovali tega ostudnega greha. Ali naj vas prosim? Saj sem vas že prosil z najlepšimi besedami, katere mi je mogla vdihniti krščanska ljubezen. Ali naj vam žugam? Saj sem vam že večne kazni stavil pred oči in popisaval grozo sodnega dneva tako strašno, da bi se morala stresti vaša srca. Ali naj vas z lepa opominjam? Saj sem že tudi to storil, kolikor je bilo v moji moči.

Zato se pa danes obrnem še k tebi, ljubi Jezus, in te prosim za tvojo vsemogočno milost, — tako te prosim, kakor zgubljen

otrok prosi svojega ljubeznivega očeta, varuj te neomadeževane duše, ki so tukaj, da jih nikoli ne bo oskrnil nečisti duh in da pri njih ne bo obledela lilija nedolžnosti. Usmili pa se tudi vernih zapeljanih duš, ki vzdihujejo v železju nečisle ljubezni zakovane, pomagaj jim, da pusté grešno življenje ter operejo svoje madeže, in ko bodo kdaj trkali na nebeška vrata, ozri se milostljivo na nje in vzemi jih v večno veselje. Amen. † Jos. Rozman, kanonik.

Pogled na slovstvo.

1. Die göttliche Wahrheit des Christenthums. In vier Büchern. Erstes Buch: Gott und Geist. Erster Theil. Grundfragen. Von Herman Schell, Doctor der Theologie und Philosophie, Professor der Apologie an der Universität Würzburg. Paderborn. Druck und Verlag von Ferdinand Schöningh. 1895. 8°. Str. 363. Cena 3 gl. Naš pisatelj Herman Schell, ki je našim bralcem že znan po svoji dogmatiki, podaje nam tukaj 1. del svojega — kakor se vidi — jako obširnega apologetičnega dela. Če smo že v dogmatiki občudovali njegovega globokega duha, smemo se tem bolj radovati njegovega apologetičnega dela, ki bo pač vsestransko strokovnjaško delo. Duba, ki ga je hotel izraziti v celem delu, naznanja nam značilno geslo njegovo: »Kjer je duh Gospodov, tam je prostost« (2. Kor. 3.), in pa njegova dedikacija: Der streitenden Kirche in Treue gewidmet. — V uvodu nam podaje splošne misli, ki pripravljajo bralca za vse delo; v 1. obravnavi obdeluje »nalogo apologetike in njeno vrednostno pravico«; v 2.: »pomen pojma Bog v veri v Boga«; v 3.: »Kavzalni zakon in vzrok sam iz sebe«; v 4.: »sistem dokazov o Bogu«; v 5.: »Osebnost Boga«. Torej se suče vsa obravnava o Bogu in o načinu ali poti, po katerem ga spoznavamo in tudi dokazujemo. — S tem tako zanimivim delom se bomo pečali še večkrat. Za danes smo hoteli čitatelje na nje samo opozoriti in pa opomniti jim, da je sicer nekoliko težje, ker pisatelj piše duhovito in zajema iz svojega bogatega spekulativnega duha, toda polagoma jim postane prav ta globokoumnost zanimiva.

2. Deutscher Hausschatz in Wort und Bild se imenuje nemški zabavni in poučni list, katerega zalaga Fr. Pustet v Regensburgu in ki je namenjen katoliškim družinam. List se sme imenovati vsestransko jako dober, bodisi v pripovednem, bodisi v znanstvenem, bodisi v slikovnem delu. Povesti imajo prvo mesto; vmes so poučni spisi iz vseh strok; posebno se ozirajo na sedanjo dobo; slike so zgodovinske, kakor tudi lepi prizori iz življenja ali pa portreti znamenitih oseb. Za gospodinje je še poseben oddelek, ki nam podaje marsikaj iz gospodinjstva, za kuhinjo ali tudi o ženskem vprašanju. — Tak je poslednji sedaj dovršeni XXI. letnik 1894—95. (824 str. folio.) Med sotrudniki je tudi v minulem letniku znani Karl May s svojim spisom »Krüger Bei.« Ta list dohaja k nam vsakih 20 dni v zvezkih po 24 kr., torej stane na leto s kolekom vred 4 gl. 84 kr. Nemški katoličani umevajo dobro pomen takega lista in ga tudi podpirajo po pravici. Žal, da smo verni Slovenci v tem oziru tako počasni in neskrbni ter tako radi prepuščamo to važno polje nasprotnikom svojim. L.